

พินชนาการแห่งตัวตน

โดย

นายจำลอง สุวรรณชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

พินธานการแห่งตัวตน

โดย

นายจำลอง สุวรรณชาติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

SELF - OBLIGATION

By

Jarmlong Suwachat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Ceramics

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2009

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “พันธนาการแห่งตัวตน”
เสนอโดย นายจำลอง สุวรรณชาติ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย ชินะตั้งกูร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ เสริมศักดิ์ นาคบัว
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ พิษยะสุนทร
3. อาจารย์ วสันตบุรี สุพานิชวรภาชน์

..... ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภกา ปาลเปรม)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สืบพงศ์ เผ่าไทย)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ เสริมศักดิ์ นาคบัว)

...../...../.....

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประเสริฐ พิษยะสุนทร)

...../...../.....

..... กรรมการ

(อาจารย์ วสันตบุรี สุพานิชวรภาชน์)

...../...../.....

48153302 : สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา

คำสำคัญ : ยืดมัน / ตัวตน

จำลอง สุวรรณชาติ : พันธนาการแห่งตัวตน. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ศ.เกียรติคุณ เสริมศักดิ์ นาคบัว, ผศ. ประเสริฐ พิษยะสุนทร และ อ.วศินบุรี สุพานิชวรภาชน์. 109 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นการสร้างสรรค์ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาประเภทประติมากรรมลอยตัว ซึ่งนำเสนอผลงานที่แสดงออกถึงความรู้สึกต่างๆ ที่เกิดจากการยืดมันความคิดของตนเอง หรือการยืดคิดในตัวตนของมนุษย์ โดยรูปทรงที่นำมาใช้ในผลงานสื่อให้เห็นถึงสิ่งต่างๆ ที่เป็นตัวตน หรือความคิดต่างๆของมนุษย์ ซึ่งเจ้าของความคิดได้นำพาชีวิตไปยืดติดดำเนินชีวิตไปตามความคิดของตนเอง ผูกพันเกี่ยวโยงกันจนค้นไม่หลุดเปรียบเหมือนการเกิดพันนาการกันระหว่างชีวิตกับความคิดของคนๆ เดียวกัน เปรียบได้ดังกฎแห่งกรรม หรือ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เหมือนใจความสำคัญของวิทยานิพนธ์นี้ คือมนุษย์ที่ดำเนินชีวิตด้วยการยืดเอาความคิดตนเองเป็นใหญ่ก็ย่อมจะติดอยู่ในความคิดของตนเองไม่ สามารถหลุดพ้นได้

เทคนิคที่สำคัญที่ใช้สร้างสรรค์ผลงานคือ เนื้อดินที่มีส่วนผสมของวัตถุดิบที่เป็นโครงสร้างในปริมาณสูงทำให้ลดการหดตัว และแก้ปัญหาการแตกร้าวในชิ้นงานที่มีขนาดใหญ่ได้ดี

เทคนิคการตกแต่งผลงานใช้การตกแต่งด้วยน้ำดินสีและ เคลือบเพื่อให้ผลงานสมบูรณ์สวยงาม เเผาที่อุณหภูมิ 1100 องศาเซลเซียส เเผาในบรรยากาศออกซิเดชั่น 3 ชั้น และเผาในบรรยากาศรีดักชั่น 1 ชั้น

ผลงานสำเร็จมีจำนวน 4 ชิ้น โดยแบ่งตามหมวดของสเกตซ์ คือ สรีระคน คนกับเก้าอี้ คนกับบัว และคนกับกรอบ ซึ่งแต่ละชิ้นมีรายละเอียดของเนื้อหา และมุมมองที่ต่างกันแต่มีแนวความคิดรวบยอดเป็นหนึ่งเดียวกัน

ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2552

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

48153302 : MAJOR: CERAMICS

KEY WORD : TO HAVE FAITH IN / EGO

JARMLONG SUWANCHAT: SELF- OBLIGATION. THESIS ADVISORS : PROF. SERMSAK NARKBUA, ASST. PROF. PRASERT PHICHAYASUNTORN AND WASINBUREE SUPANICHVORAPARCH. 109 pp.

This thesis was about creating the ceramic sculpture that its kind was Round-Relief. It was presented the human feelings that had the faith and ego. The figures were showed things that were represented the human ego or thought; moreover, they were represented the owner who lived following only his ego that it was same the fetter of life. This could compare with the proverbs that were "reciprocal deeds" or "good deed begets good return, bad deed begets bad return." These related with the main idea of this thesis that was the human who lived with only his ego; he would have faith in his thought until he could not be released.

The technique to create this work was using the clay that has the component of the materials in high quantity that could decrease the shrink and solve the crack of the large figures.

The technique to decorate this work was decorating with the color clay water and glazing to get the beautiful figures, taking all of them to burn in 1,100 degree Celsius, then, taking the 3 figures to burn in the oxidation point and taking the 1 figure to burn in the reduction point.

All of these had 4 figures that consisted of human body, human with chair, human with loop and human with frame. Each figures had the different details and view points; however, there was only one overall concept.

Department of Ceramics Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2009

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้วิชาความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์เกียรติคุณเสริมศักดิ์ นาคบัว ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประเสริฐ พิษยะสุนทร และอาจารย์วสินบุรี สุพานิชวรภาชน์ ที่ให้คำปรึกษาในการสร้างสรรค์ผลงาน

ขอขอบคุณครอบครัว ญาติพี่น้องที่เป็นกำลังใจ และสนับสนุนทุนทรัพย์ในการศึกษา

ขอขอบคุณ “มูลนิธิรัฐบุรุษพลเอกเปรม ติณสูลานนท์” ผู้สนับสนุนทุนส่งเสริมการศึกษา
สร้างสรรค์ศิลปะ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบคุณสำนักช่างสิบหมู่และผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่สนับสนุนในการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ในภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆทุกท่านที่
สนับสนุนช่วยเหลือในการทำงานจนลุล่วง และเป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา

บทที่	หน้า
	การเผา (Firing)..... 24
3	ขั้นตอนการดำเนินงานและการสร้างสรรค์ผลงาน 25
	รวบรวมข้อมูล..... 25
	วิเคราะห์ข้อมูลแนวความคิดและรูปแบบ 26
	การร่างแบบ 2 มิติ..... 27
	การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ 41
	หมวดตรีระคน 41
	หมวดคนกับเก้าอี้ 45
	หมวดคนกับบ่วง 48
	หมวดคนกับกรอบ 50
	ผลงานที่พัฒนาจากแบบจำลองทั้ง 4 หมวด..... 51
	การทดลองเทคนิค..... 58
	เนื้อดินปั้น 59
	เคลือบและน้ำดินตกแต่ง 59
	การเตรียมดินปั้น 60
	การขยายแบบผลงาน 62
	การเผาดิบ (Biscuit Firing)..... 77
	การเคลือบและการตกแต่ง..... 77
	การเผาเคลือบ 80
	การประกอบชิ้นงาน 80
4	การวิเคราะห์ผลงาน 85
	รูปทรงของผลงาน 85
	ทฤษฎีศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน 102
	กระบวนการการออกแบบและเทคนิค 104
5	บทสรุป 106
	บรรณานุกรม..... 108
	ประวัติผู้วิจัย..... 109

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	เก้าอี้ของ John Goddard	10
2	กรอบประตู.....	10
3	ผลงานภาพถ่ายของ Greg Gorman.....	11
4	ผลงานภาพถ่ายของ VolkMann	11
5	ผลงานภาพถ่ายของ Volkmann.....	12
6	ผลงานประติมากรรมชื่อ Family Group ของ Henry Moore	15
7	ผลงานประติมากรรมชื่อ Falling Warrior ของ Henry Moore.....	16
8	ผลงานประติมากรรมชื่อ Upright Figure ของ Henry Moore.....	17
9	ประติมากรรมรูปคนจาก Angola.....	17
10	กลองจาก Lower Angola	18
11	ผลงานแกะไม้จากทวีปแอฟริกา.....	19
12	ผลงานแกะไม้จากทวีปแอฟริกา.....	20
13	เก้าอี้จาก Angola	21
14	ภาพโครงสร้างของเส้น ชั้นที่ 1.....	27
15	ภาพโครงสร้างของเส้น ชั้นที่ 2.....	28
16	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 1	28
17	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 2	29
18	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 3	29
19	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 4	30
20	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 5	30
21	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 6	31
22	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 7	31
23	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 8	32
24	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 9	32
25	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 10	33
26	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 11.....	33
27	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 12	34

ภาพที่		หน้า
28	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 13	34
29	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 14	35
30	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 15	35
31	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 16	36
32	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 17	36
33	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 18	37
34	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 19	37
35	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 20	38
36	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 21	38
37	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 22	39
38	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 23	39
39	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 24	40
40	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 25	40
41	แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 26	41
42	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 1.....	42
43	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 2.....	42
44	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 3.....	43
45	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 4.....	44
46	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 5.....	44
47	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 6.....	45
48	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 7.....	45
49	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 8.....	46
50	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 9.....	47
51	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 10.....	47
52	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 11.....	48
53	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 12.....	48
54	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 13.....	49
55	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 14.....	49
56	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 15.....	50

ภาพที่		หน้า
57	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 16.....	50
58	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 17.....	51
59	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 18.....	52
60	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 19.....	53
61	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 20.....	54
62	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 21.....	55
63	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 22.....	56
64	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 23.....	57
65	แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 24.....	58
66	แผ่นผลการทดลอง.....	60
67	ถังปั่นและเครื่องกวน	61
68	Plaster Mold	61
69	แบบร่างสำหรับขยายผลงาน	62
70	ภาพผลงานที่กำลังขึ้นรูป	63
71	ภาพแสดงผลงานที่ชุบแต่งผิว.....	63
72	โครงเหล็ก.....	64
73	โครงเหล็กที่ผูกไม้กาบบาทแล้ว	65
74	แสดงการขึ้นรูปทรงโดยรวม	66
75	แสดงการเก็บรายละเอียดของรูปทรง.....	67
76	ต้นแบบที่ปั่นเก็บรายละเอียดแล้ว	68
77	การกั้นแบ่งพิมพ์	69
78	แสดงการทำพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์	70
79	พิมพ์ที่เสร็จแล้ว	71
80	แสดงการอัดดินลงในพิมพ์	72
81	แสดงการอัดดินลงในพิมพ์	72
82	การเก็บรายละเอียดที่ขึ้นงาน.....	73
83	ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 1	74
84	ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 2	75
85	ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 3	76

ภาพที่		หน้า
86	ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 4	76
87	การเคลื่อนงาน	78
88	ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 1	78
89	ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 2	79
90	ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 3	79
91	ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 4	80
92	การกำหนดตำแหน่งส่วนประกอบของชิ้นงาน	81
93	การเชื่อมเหล็กประกอบชิ้นงาน	81
94	การประกอบชิ้นงานเซรามิกลงในแผ่นเหล็ก	82
95	แสดงการประกอบชิ้นงาน	83
96	แสดงการประกอบติดตั้งชิ้นงาน	84
97	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 1 ด้านที่ 1	86
98	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 1 ด้านที่ 2	87
99	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 1 ด้านที่ 3	88
100	การวิเคราะห์งานสำเร็จชั้นที่ 1	89
101	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 2 ด้านที่ 1	90
102	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 2 ด้านที่ 2	91
103	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 2 ด้านที่ 3	92
104	การวิเคราะห์งานสำเร็จชั้นที่ 2	93
105	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 3 ด้านที่ 1	94
106	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 3 ด้านที่ 2	95
107	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 3 ด้านที่ 3	96
108	การวิเคราะห์งานสำเร็จชั้นที่ 3	97
109	การวิเคราะห์ผลงานสำเร็จชั้นที่ 3 จากมุมมอง	98
110	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 4 ด้านที่ 1	99
111	ผลงานสำเร็จชั้นที่ 4 ด้านที่ 2	100
112	การวิเคราะห์งานสำเร็จชั้นที่ 4	101

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา (Statement and Significance of the Problem)

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีความแตกต่างจากสัตว์ชนิดอื่นในโลก ธรรมชาติและวิวัฒนาการของมนุษย์ที่สัตว์ชนิดอื่นไม่มี นั่นคือมนุษย์มีความคิด มีสมองที่สั่งสมความรู้ สติปัญญาเป็นของตนเองเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตสร้างความเจริญ พัฒนาวิวัฒนาการด้านความคิดและการเรียนรู้เรื่อยมาทำให้มนุษย์ส่วนใหญ่เชื่อมั่นในระบบความคิดของตนเองทำให้เกิดปัญหามากมายในสังคม เช่น การที่คนเรายึดติดกับความคิดของตนเองเป็นหลัก จะทำการใดๆก็ถือความคิดของตนเองเป็นใหญ่ ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ยอมรับรู้สิ่งใหม่ๆ โดยคิดว่าสิ่งที่ตนเองคิด สิ่งที่ตนเองรู้นั้นถูกต้องแล้ว ดีแล้ว หรือแม้รู้ว่าไม่ถูกไม่ดีแต่ก็ไม่ยอมรับ ยืนกรานอยู่กับความคิดความเข้าใจเดิมๆ ของตนเอง ในสังคมโลกมนุษย์ที่มีความเชื่อมั่น และยึดมั่นกับความคิดของตนเอง หรือมีความเป็นตัวตนอยู่ทั่วไป การตัดสินใจกระทำการใดๆ โดยไม่ศึกษาให้รอบคอบนั้นเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดการกระทำที่ผิดพลาดครั้งแล้วครั้งเล่า ในอดีตมีผู้นำหลายคนที่น่าพองค์กร นำพาประเทศชาติไปสู่ความพินาศ สร้างความเสียหายให้เกิดขึ้นกับส่วนรวมและผู้คนอีกมากมายเพราะความเชื่อมั่นและความยึดมั่นในความคิดของตน เช่น อโดล์ ฮิตเลอร์ หัวหน้าพรรคนาซีและเป็นผู้นำประเทศในขณะนั้น ได้นำอาณาจักรเยอรมันเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่สองเพราะความเชื่อมั่นในแสนยานุภาพของกองทัพที่ตนมีอยู่ และมีความเชื่อมั่นว่าการทำสงครามเท่านั้นที่จะปลดปล่อยเยอรมันให้หลุดพ้นจากพันธสัญญาต่างๆจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง แต่ปรากฏว่าเยอรมันก็พ่ายแพ้สงคราม มีผู้คนจำนวนมากได้รับความเดือดร้อนจากสงคราม ฮิตเลอร์เองก็ฆ่าตัวตาย จากที่กล่าวมานั้นเป็นตัวอย่างแสดงให้เห็นถึงผลของความเชื่อมั่น ยึดมั่นในความคิดของคนเพียงคนเดียว ที่ก่อให้เกิดความสูญเสียได้มากเพียงไร

แม้แต่ความรู้ ทฤษฎีที่ศึกษากันมากก็ตามถ้าเรายังเชื่อมั่นว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้องที่สุดแล้ว ไม่ยอมมองหรือศึกษาทดลองในแง่ที่แตกต่างออกไป ยังยึดติดกับกรอบความรู้เดิมๆจะทำให้เราดำเนินชีวิตแบบเดิมไม่รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงของโลก และมีชีวิตที่ขาดการสร้างสรรค์พัฒนาในที่สุด

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นแรงบันดาลใจให้ข้าพเจ้านำความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อการที่คนยึดมั่นถือมั่นกับความคิดของตน เอาความคิดของตนเป็นใหญ่ คือการยึดติดกับความคิด ความรู้

ความเชื่อเดิมๆของคุณ จะส่งผลให้คุณคนนั้นเป็นบุคคลที่มีโลกทัศน์แคบ ดำเนินชีวิตวนเวียนอยู่แต่ในกรอบความคิดของตนเอง มีความคิดของตนเองเป็นกรอบปิดกั้นชีวิตกับโลกกว้าง เกิดเป็นพันธนาการระหว่างชีวิตกับความคิดของตนเอง

การสร้างรูปทรงของข้าพเจ้าได้นำรูปทรงของมนุษย์มาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ โดยจัดองค์ประกอบให้เกิดความเคลื่อนไหวเพื่อแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตที่มีความคิดของตนเอง เป็นพันธนาการอยู่ รูปแบบผลงานเป็นประติมากรรม ใช้เทคนิคเครื่องปั้นดินเผาเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงาน

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา (Goal and Objective)

1. เพื่อสร้างสรรคงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาที่มีแรงบันดาลใจจากประสบการณ์ในการมองเห็นหรือ เรียนรู้ในตัวบุคคลที่ยึดติดกับความคิดของตนเอง
2. เพื่อให้ผู้ชมงานได้ทราบถึงผลของการที่คนปิดกั้นการเรียนรู้ การรับรู้จากโลกภายนอกตามทัศนคติของข้าพเจ้า
3. เพื่อสร้างผลงานประติมากรรม โดยนำรูปแบบของคนมาจัดวางตามหลักองค์ประกอบศิลป์ เพื่อให้เกิดความงามและสื่อได้ตามแนวความคิด

สมมติฐานจากการศึกษา (Hypothesis to be tested)

จากการศึกษามีความมุ่งหวัง ที่จะให้ผลงานประติมากรรมที่นำเสนอแนวความคิดเรื่องพันธนาการระหว่างชีวิตกับความคิดของตนเอง โดยนำรูปทรงของคนที่ยึดติดกับความคิดตนเอง เป็นคนที่มีโลกทัศน์แคบ เพื่อเป็นมุมมองหนึ่งแก่ผู้ชมผลงานนำไปเป็นคติในการใช้ชีวิต

ขอบเขตของการศึกษา (Scope of Delimitation on the Study)

1. สร้างสรรคผลงานประติมากรรมที่แสดงถึงพันธนาการระหว่างชีวิตกับความคิดของตนเอง โดยนำรูปทรงสรีระของมนุษย์มาจัดวางองค์ประกอบศิลป์เพื่อให้สื่อตามแนวความคิด
2. เนื้อดินปั้นที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ประติมากรรมมีส่วนผสมดังนี้

2.1 ดินคำสุราษฎร์ธานี	35 %
2.2 ดินขาวระนอง	35%
2.3 ทราย	25%
2.4 จี๊ไถ้แกลบ	5%
2.5 ดินเชื้อ	5%

3. ใช้เคลือบและน้ำดินสีในการตกแต่งเพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเผาที่ อุณหภูมิที่ 1100 องศาเซลเซียส

4. การสร้างสรรค์ผลงานใช้เทคนิคการขึ้นรูปด้วยมือและการขึ้นรูปด้วยพิมพ์อัด
5. จำนวนผลงานที่ทำการสร้างสรรค์มี 3 ชิ้น ขนาด 100 – 300 เซนติเมตร

ขั้นตอนการศึกษา

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่สนับสนุนแนวความคิดและการสร้างความชัดเจนในผลงาน
2. วิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดนำมาประกอบกันแนวความคิด วิเคราะห์ จัดวางองค์ประกอบศิลป์
3. สร้างแบบร่างสองมิติ และแบบจำลองสามมิติ
4. ศึกษา ทดลองอัตราส่วนผสมของเนื้อดินและเคลือบให้เหมาะสมต่อการสร้างสรรค์
5. สร้างสรรค์ผลงานจริง โดยขยายจากแบบจำลองสามมิติ
6. สรุปผลงานการสร้างสรรค์ ปัญหา ข้อเสนอแนะในการดำเนินโครงการ
7. นำเสนอผลงานประติมากรรม ทั้งภาคการสร้างสรรค์ และภาคเอกสารประกอบการวิเคราะห์

วิธีการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ข้าพเจ้าแบ่งวิธีการศึกษาเป็น 3 ขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลงานที่ สืบได้ตามแนวความคิดที่กำหนด โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำรูปทรงของคนมาสื่อแทนความคิดของคน และการดำเนินชีวิตเป็นพันธนาการ กัน มาเป็นหลักในการออกแบบสร้างรูปทรง

ขั้นตอนที่ 2 นำทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์เข้ามาประกอบกับข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาคลี่คลาย จัดวาง และสร้างรูปทรงใหม่ เพื่อให้สื่อได้ตามแนวความคิด
ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์และนำเสนอผลงาน

แหล่งข้อมูล

1. ศึกษาจากประสบการณ์ของข้าพเจ้าเอง
2. ศึกษาข้อมูลจากสื่อและข่าว เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น
3. ศึกษาจากหนังสือ ตำราต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ
4. ศึกษาจากผลงานศิลปะที่เกี่ยวข้อง

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1. กล้องถ่ายภาพเพื่อบันทึกภาพเก็บข้อมูล
2. คอมพิวเตอร์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและจัดทำเอกสารประกอบโครงการ
3. หนังสือ ตำรา และเอกสารอ้างอิง
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ และผลิตผลงานเครื่องปั้นดินเผา

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

ประมาณ 60,000 บาท

1. วัสดุ	35,000 บาท
2. อุปกรณ์	5,000 บาท
3. การจัดการแสดงผลงาน	15,000 บาท
4. การจัดทำเอกสาร	5,000 บาท

นิยามศัพท์เฉพาะ

พันธ- , พันธะ แปลว่า น. การผูก การมัด การจำขัง; เครื่องผูก เครื่องมัด เครื่องจำ (ป.,ส.)

พันธนาการ แปลว่า ก. จอจจำ เช่น ถูกพันธนาการ ว. ที่ใช้จอจจำ เช่น เครื่องพันธนาการ
น. การจอจจำ (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542)

พันธนาการ ในความหมายของข้าพเจ้าหมายถึง การติดอยู่กับความคิดของตนเอง ไม่สามารถหลุดพ้นออกไปสู่โลกภายนอกได้

บทที่ 2

ข้อมูลและที่มาของการสร้างสรรค์

การศึกษาสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาหัวข้อ พันธนาการแห่งตัวตน(SELF-OBLIGATION) ซึ่งนำเสนอเรื่องความรู้สึกที่มีต่อการที่คนยึดมั่น ยึดติดกับความคิด ความเชื่อเดิมๆของตนเองจนกลายเป็นคนที่มีโลกทัศน์แคบ เปรียบเสมือนการสร้างพันธนาการระหว่างชีวิตกับความคิดของตนเอง

ที่มาของการสร้างสรรค์ผลงาน ผู้ศึกษาได้นำแนวความคิดจากสองส่วนมาเชื่อมโยงกัน คือ ชีวิตหรือการดำเนินชีวิตกับความคิดหรือทัศนคติซึ่งเป็นของคนๆเดียวกัน โดยสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบประติมากรรมลอยตัว การดำเนินงานในขั้นตอนต่างๆตามแนวความคิดจนจบสิ้นกระบวนการ จะต้องนำข้อมูลหลาย ๆ ด้านมาประกอบเพื่อสนับสนุนการศึกษาและสร้างสรรค์ผลงาน โดยแบ่งตามประเภทของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลด้านศิลปะ
 - 1.1 ที่มาของแนวความคิด
 - 1.2 ที่มาของรูปทรง
 - 1.3 ผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์
2. ข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์
 - 2.1 เนื้อดิน
 - 2.2 เคลือบและการตกแต่ง
 - 2.3 เทคนิคการขึ้นรูป
 - 2.4 การเผา

ซึ่งจะแจกแจงรายละเอียดของข้อมูลข้างต้นดังนี้

ข้อมูลด้านศิลปะ

ที่มาของแนวความคิด

ข้าพเจ้าสนใจเรื่อง ไตรลักษณ์และอุปาทาน จากหนังสือคู่มือมนุษย์ ของท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งได้บรรยายคำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับวิทยานิพนธ์หัวข้อ พันธนาการแห่งตัวตน และผู้ศึกษาได้น้อมนำหลักธรรมเหล่านั้นมาเป็นแรงบันดาลใจ และกลั่นกรองเป็นแนวความคิด ในการสร้างสรรค์ผลงานชุดนี้ ซึ่งจะมีเนื้อหาดังต่อไปนี้

ไตรลักษณ์ คือลักษณะสามัญของสิ่งทั้งหลายทั้งปวง ประกอบไปด้วยลักษณะสามประการ ได้แก่ อนิจจัง ทุกขัง และอนัตตา

อนิจจัง แปลว่า ไม่เที่ยง ทุกสิ่งทุกอย่างมีความเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่มีสิ่งใดคงที่ คงสภาพเดิมไว้ได้

ทุกขัง แปลว่า เป็นทุกข์ สิ่งทั้งหลายมีลักษณะเป็นทุกข์อยู่แล้วน่าสังเวชใจ

อนัตตา แปลว่า ไม่ใช่ตัวตนทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีลักษณะอันใดที่ยึดถือได้ว่าเป็นตัวเราของเรา เมื่อเข้าใจเรื่องนี้ดีแล้วก็จะมีความรู้สึกที่ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ใช่ตัวตน ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ใช่ของตน

เรื่องไตรลักษณ์นี้ถ้าพิจารณาให้เข้าใจลึกซึ้งแล้วจะรู้ว่า ไม่มีอะไรที่น่ายึดถือ ไม่มีอะไรที่น่าจะเอา จะมี จะเป็น เมื่อเห็นแล้วว่าความมี ความเป็น ในสิ่งใดใดก็ตามเป็นสิ่งหลอกลวง เป็นแค่ภาพมายา นั่นแหละคือการเห็น อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อย่างแท้จริง มีคำที่รวมเอาความหมายดังกล่าวมารวมเอาไว้คำหนึ่งคือคำว่า สุญญตา แปลว่า ความเป็นของว่าง ความว่างจากความเป็นตัวตน ว่างจากการยึดถือว่า ตัวเรา ของเรา ทุกอย่างเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ไม่มีสิ่งใดยั่งยืนถาวร ล้วนเต็มไปด้วยลักษณะที่น่าสังเวชใจ ไม่น่าเข้าไปยึดถือเอา มีแต่ความเปลี่ยนแปลงผันแปรไปตามธรรมชาติ

บุคคลที่เข้าใจในความรู้สึกไม่น่าเอา ไม่น่าเป็นในสิ่งต่างๆ ก็จะทำให้บุคคลผู้นั้นไม่ตกเป็นทาสของกิเลสหรือกามารมณ์ทุกชนิด ไม่อยากทำความชั่วอีกต่อไป ไม่หลงพัวพันหรือเอนเอียงไปกับสิ่งชั่ววุ่นใดๆ มีจิตใจที่อิสระปราศจากความทุกข์

คำว่า เอา และคำว่า เป็น จากสำนวนไม่มีอะไรน่าเอา ไม่มีอะไรน่าเป็น หมายถึง การเอา หรือเป็นด้วยจิตใจที่ลุ่มหลง หลงใหล ด้วยความเป็นจริงแล้วชีวิตคนเราไม่ว่าจะไม้อ้อ ไม่มี ไม่มี ไม้เป็นอะไรเอาเสียเลย เพราะคนเรายังจะต้องมีทรัพย์สินสมบัติ มีบุตร มีภรรยา มีที่ทำกิน มีอาชีพ จะต้องเป็นคนดี เป็นผู้แพ้ ผู้ชนะเป็นต้น ต้องมีต้องเป็นอย่างหนึ่งอย่างใดอยู่เสมอ

การเอา การเป็นนั่น เป็นเรื่องสมมติอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นไปด้วยความไม่รู้หรือ อวิชชา คนเราจะต้องไม่หลงใหลในสิ่งใด เพราะสิ่งที่เราต้องการก็ไม่ได้เป็นตัวตนทั้งนั้น การที่คนเราจะอยากจะได้หรืออยากเป็นนั่นเป็นความอยากอย่างหนึ่ง คืออยากไม่ให้สิ่งนั้นๆ สูญหายหรือเสื่อมสลายไป ทำให้เกิดความทุกข์ที่เกิดจากความอยากมี ความอยากเป็นหรือที่เรียกว่า ตัณหา

การทำความเข้าใจเกี่ยวกับ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา นั้นต้องศึกษาว่าอะไรเป็นต้นเหตุที่ทำให้เราเกิดความอยาก และเข้าไปยึดติดกับสิ่งเหล่านั้น กิเลสที่เป็นการยึดถือในสิ่งต่างๆ ในพุทธศาสนา เรียกว่า อุปาทาน แปลว่าการยึดติด ซึ่งมีอยู่ 4 ประการดังนี้

1. กามุปาทาน คือการยึดมั่นในของรักใคร่ ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่นิยมชมชอบในสิ่งที่น่ารัก น่าพอใจ ไม่ว่าจะเป็น รูป รส กลิ่น เสียง และสัมผัส เพราะเมื่อคนเราเกิดมาก็ได้ลิ้มรสของกามารมณ์แล้วก็ลุ่มหลงกับมันและเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เราจึงควรศึกษาทำความเข้าใจเพื่อป้องกันการเข้าไปยึดติดกับมันซึ่งจะนำไปสู่ความสูญเสีย เพราะคนเราจะรักกัน โกรธกัน เกลียดกัน อิจฉาริษยากัน หรือฆ่าตัวเองตาย ก็มีเหตุมาจากกามารมณ์ทั้งสิ้น การที่มนุษย์ดิ้นรนแสวงหาสิ่งใดก็ตามก็เพราะว่ามนุษย์มีความอยาก มีความใคร่ที่จะได้สิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วก็ไปแสวงหาสิ่งที่เป็น รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส มาบำเรอความสบายใจแก่ตน แม้แต่การทำบุญก็อธิษฐานให้ได้ไปสวรรค์ ซึ่งก็เป็นความหวังในกามารมณ์ทั้งสิ้น และความวุ่นวายของโลกเกิดจากกามารมณ์นี้เอง

2. ทิฎฐุปาทาน คือการยึดติดในทิฐิ หรือ ความคิดเห็นเดิมๆ ของตนเอง เนื่องจากมนุษย์ได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีความคิดเห็นเป็นของตนเอง การยึดติดในความคิดเห็นของตนเองนั้นมันจะไปตามธรรมชาติของมนุษย์อยู่แล้ว แต่ถ้ายึดติดถึงขั้นคือดิ่งหรือคือร้อนแล้วก็จะกลายเป็นโทษ ความคิดเห็นที่คือร้อนนั้นเกิดจากหลายสาเหตุ เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือลัทธิความเชื่อที่อบรมสั่งสอนกันมาจากความไม่รู้หรือ อวิชชา เช่น เห็นว่าสิ่งนี้ สิ่งนั้นน่ายึดถือ เทียงแท้ถาวร เป็นความสุขเป็นตัวตน แทนที่จะคิดว่าเป็นอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา อะไรที่ตนเชื่อหรือยึดถือก็จะคิดว่าถูกเสมอไป หรือแม้จะรู้ว่าผิดก็ไม่ยอมรับ ความคิดที่คือดิ่งนั้นเป็นอุปสรรคต่อความเจริญ ด้านทัศนคติของมนุษย์ที่เปลี่ยนแปลงจากความคิดเห็นผิดๆ แต่เดิมมา

3. สิล্পคูปาทาน คือ การยึดติดในกิจวัตรที่มุ่งไปในทางที่ผิด การยึดมั่นยึดถือในพฤติกรรมที่สืบทอดกันมาอย่างงมงาย หรือความขลัง ความศักดิ์สิทธิ์ การนับถือเครื่องรางของขลังหรือความเชื่อเรื่องเคล็ดต่างๆ เช่น การเสกน้ำล้างหน้าตอนตื่นเช้า จะกินจะนอนก็มีเคล็ดพิธีรีตอง การเชื่อผีสาว

เทวดา การเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์อย่างงมงายไร้เหตุผล หากจะปฏิบัติธรรมก็ปฏิบัติตามประเพณีที่ตามตำราสืบทอดต่อกันมา มิได้ทราบแก่นแท้ของการปฏิบัติที่แท้จริง

4. อัดตวาทุปาทาน คือ การยึดมั่นในความเป็นตัวตน การยึดมั่นว่าตัวตนเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากสิ่งมีชีวิตทั้งหลายย่อมจะรู้สึกว่ามีตัวตนของมันอยู่ เพราะเป็นสัญชาตญาณขั้นต้นของสิ่งมีชีวิต และยังเป็นพื้นฐานของสัญชาตญาณอื่น เช่น สัญชาตญาณการกิน การต่อสู้ป้องกันตัว การหลบหนีภัย การสืบพันธุ์ ล้วนแต่อาศัยสัญชาตญาณแห่งความรู้สึกแห่งการเป็นตัวตนทั้งสิ้น เมื่อสิ่งมีชีวิตนั้นๆ ยึดมั่นว่ามีตัวตนแล้วจึงไม่ยอมตาย จึงไปหาอาหารมาหล่อเลี้ยงร่างกาย ต้องต่อสู้เพื่อความอยู่รอด อยากสืบพันธุ์เพื่อดำรงเผ่าพันธุ์เอาไว้ การยึดถือว่ามีตัวตนมีอยู่ประจำในตัวเป็นสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย เพื่อจะให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ แต่มันก็เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดทุกข์ เช่น ทุกข์ในการหาอาหาร ทุกข์ในการต่อสู้ หรือทุกข์ในการสืบพันธุ์ หรือทำอะไรต่างๆ ซึ่งเป็นรากฐานแห่งความทุกข์ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า สิ่งต่างๆ ที่คนเอาอุปาทานเข้าไปยึดถืออยู่นั้นแหละคือตัวความทุกข์ หรือเป็นมูลเหตุแห่งทุกข์ หรือร่างกายและจิตใจที่คนเอาอุปาทานเข้าไปยึดมั่นนั้นแหละเป็นทุกข์ อัดตวาทุปาทานนั้นเป็นต้นกำเนิดแห่งชีวิตและเป็นต้นกำเนิดแห่งความทุกข์ ดังคำว่า “ชีวิตคือความทุกข์ – ความทุกข์คือชีวิต” ดังนั้นมนุษย์ควรทำความเข้าใจเรื่อง อัดตวาทุปาทานให้ดี เพราะเป็นมูลฐานแห่งชีวิต เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เราจึงควรหาวิธีควบคุมมันให้ได้

ที่กล่าวถึงอุปาทานเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าสิ่งทั้งหลายไม่น่ายึดถือ ไม่น่าเอา ไม่น่าเป็น และการที่จะควบคุมมันให้ได้นั้นต้องอาศัยสติปัญญา ควบคุมการยึดมั่นที่ผิดเหล่านี้ให้อยู่ในอำนาจของปัญญา เราก็สามารถดำรงชีวิตไม่ให้เกิดความทุกข์หรือทุกข์น้อยที่สุด จนสามารถปฏิบัติหน้าที่การงานหรือมีชีวิตอย่างร่มรื่น สว่าง สงบ

ที่มาของรูปทรง

การศึกษาและสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ พันธนาการแห่งตัวตน ซึ่งนำเสนอแนวความคิด ที่แสดงความรู้สึกถึงการยึดความคิดตนเองของมนุษย์ ดังนั้นสิ่งที่จะนำมาสร้างรูปทรงคือมนุษย์ โดยผู้ศึกษาได้นำสรีระร่างกายของมนุษย์ซึ่งเป็นรูปทรงธรรมชาติ (Organic form) และนำสิ่งที่มีความหมายเกี่ยวกับแนวคิดและเนื้อหาของผลงาน มาจัดวางองค์ประกอบเป็นรูปทรงที่สัมพันธ์กับแนวความคิด และสร้างผลงานได้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

ข้าพเจ้านำรูปทรงของเก้าอี้มาสร้างรูปทรงที่กล่าวถึงสถานะ หรือตำแหน่งของคน

ภาพที่ 1 เก้าอี้ของ John Goddard

ที่มา : Brock Jobe and Myrna Kaye, New England Furniture The Colonial Era (Boston : Houghton Mifflin Company,1984),358.

ประตูเป็นทางผ่านเข้าออกของพื้นที่ แสดงขอบเขตของพื้นที่แต่ละส่วน

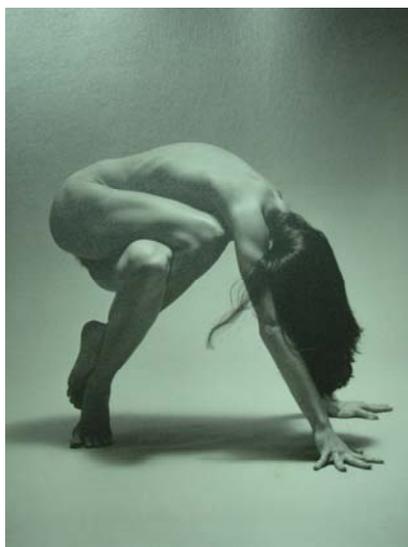
ภาพที่ 2 กรอบประตู

ภาพของอวัยวะที่เกร็งมองเห็นกล้ามเนื้ออย่างชัดเจนในภาพที่ 3-5 ซึ่งข้าพเจ้าได้นำมา ออกแบบสร้างรูปทรงที่แสดงถึงการมัด การยึดของมนุษย์กับสิ่งต่างๆ

ภาพที่ 3 ผลงานภาพถ่ายของ Greg Gorman

ที่มา : Sean Callahan and Petra Olschewski, Nude (Zurich : Graphis,1992), 155.

ภาพที่ 4 ผลงานภาพถ่ายของ VolkMann

ที่มา : Sean Callahan and Petra Olschewski, Nude (Zurich : Graphis,1992), 202.

ภาพที่ 5 ผลงานภาพถ่ายของ Volkmann

ที่มา : Sean Callahan and Petra Olschewski, Nude (Zurich : Graphis,1992), 203.

จากภาพที่แสดงให้เห็นทั้ง 5 ภาพ เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการสร้างรูปทรง แต่การที่จะสร้างรูปทรงที่ดี มีความน่าสนใจสร้างความมีชีวิตให้กับรูปทรงของผลงาน และบรรลุเป้าหมายในการสร้างสรรค์จะต้องอาศัยหลักการ วิธีการตามหลักวิชานั้นคือ หลักแห่งองค์ประกอบศิลป์

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างผลงานศิลปะไม่ว่าเป็นสาขาใดก็ตาม จะต้องยึดหลักการในการจัดวางองค์ประกอบของรูปทรงเพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์มีความงามตามแบบฉบับของศิลปะสาขานั้นๆ จะต้องศึกษาเรื่ององค์ประกอบศิลป์ให้เข้าใจถ่องแท้เสียก่อน และเมื่อจะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะก็สามารถเลือกเอาทฤษฎีหรือหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมาะสมกับผลงานนั้น การสร้างสรรค์ผลงานของผู้ศึกษาในโครงการนี้ เลือกใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมาะสมกับผลงานดังนี้

1. ดุลยภาพ (Balance) คือ สภาพแห่งความเสมอกันหรือเท่ากัน หรือความพอดีของการจัดองค์ประกอบของรูปทรงซึ่งมีอยู่ 3 แบบคือ

ดุลยภาพแบบสมมาตร (Symmetrical Balance หรือ Formal Balance) เป็นดุลยภาพที่เท่ากัน ในการจัดวางรูปทรงที่มีสองด้านเท่ากันหรือเป็นการจัดวางรูปทรงที่เท่ากัน ห่างจากจุดศูนย์กลางอย่างเท่าๆกัน แสดงถึงความนิ่ง มั่นคง

ดุลยภาพแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance หรือ Informal Balance) เป็นดุลยภาพที่ไม่เท่ากันด้วยรูปทรงแต่ให้ความพอดีกันในความรู้สึก ภาพของรูปทรงห่างจากจุดศูนย์กลางไม่เท่ากัน ขนาดของรูปทรงไม่เท่ากันแต่จัดวางให้เกิดดุลยภาพที่มีลักษณะเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง คู่มือชีวิต

ดุลยภาพจากรัศมีวงกลม (Radial Balance) เป็นการสร้างดุลยภาพที่เกิดจากจุดศูนย์กลางของวงกลมที่มีรัศมีแผ่กระจายไปรอบทิศทาง

การเลือกดุลยภาพแบบใดมาใช้นั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของผลงาน นอกจากนี้ดุลยภาพ (Balance) ในความหมายของข้าพเจ้ายังมีความหมายครอบคลุมถึงความพอเหมาะพอดีกันของแนวคิด รูปทรง และเทคนิคที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานอย่างลงตัว

2. ความเคลื่อนไหว (Movement) เป็นการสร้างรูปทรงให้แสดงถึงการเคลื่อนที่ ขยับไม่อยู่นิ่ง แสดงความรู้สึกว่ามีชีวิต แสดงให้เห็นจุดเริ่ม จุดจบ หรือการเคลื่อนไปอย่างไม่มีจุดจบ สิ่งที่เป็นสื่อถึงความเคลื่อนไหวได้แก่ จุด เส้น ขนาด น้ำหนัก ทิศทางของรูปทรง

3. ความขัดแย้ง(Contrast) เป็นการแสดงความแตกต่างกันของส่วนต่างๆของรูปทรง ความเป็นปฏิปักษ์กันในการรู้สึกที่ถ่ายทอดผ่านรูปทรงสู่สายตาผู้ชม สิ่งที่เราจะนำมาสร้างหรือกำหนดให้เกิดความขัดแย้งได้แก่ ทิศทางของเส้นหรือรูปทรงที่แตกต่างกัน สีคู่ตรงข้ามหรือสีต่างวรรณะ พื้นผิวที่หยาบกับพื้นผิวที่ละเอียด พื้นผิวที่ด้านหรือพื้นผิวที่มันวาว น้ำหนักอ่อนกับน้ำหนักเข้ม ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ วัสดุธรรมชาติกับวัสดุสังเคราะห์ การจัดองค์ประกอบทางศิลปะที่ใช้หลักการของความขัดแย้งในสัดส่วนที่เหมาะสมก็ทำให้เกิดจุดเด่นแก่ชิ้นงานด้วย

4. สัดส่วน (Proportion) การสร้างสัดส่วนเป็นการเปรียบเทียบหรือสร้างความสัมพันธ์กันของขนาดแต่ละส่วนของรูปทรง ความสัมพันธ์กันของขนาดของรูปทรงกับพื้นที่ว่าง (Space) หรือแม้แต่สัดส่วนของขนาดของผลงานกับขนาดพื้นที่ฐานหรือพื้นที่ติดตั้งผลงาน สัดส่วนที่พอเหมาะพอดีทำให้เกิดความงามในองค์ประกอบโดยรวมของผลงานศิลปะในสมัยอารย-ธรรมกรีกช่างหรือสถาปนิกได้คิดค้นสี่เหลี่ยมผืนผ้าที่มีสัดส่วนสวยงามสมบูรณ์ มีความกว้าง : ความยาวเท่ากับ 1 : 1.618 เรียกว่าสัดส่วนทอง หรือ Golden Section หากจะสังเกตสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเราเช่น แจกันที่มีคอ สัดส่วน

ระหว่างขนาดของตัวเจอกันกับขนาดของคอเจอกัน เมื่อสัดส่วนเปลี่ยนไปก็ให้ความรู้สึกที่เปลี่ยนไป เช่นกัน เราสามารถสร้างสัดส่วนจากสิ่งเหล่านี้ได้แก่ ระยะหรือความยาวของแต่ละส่วน ขนาดของพื้นที่แต่ละส่วนในผลงานที่มีลักษณะเป็น 2 มิติ ปริมาตรของแต่ละส่วนของผลงานที่มีลักษณะเป็น 3 มิติ ทั้งนี้รวมถึงพื้นที่ว่างด้วย สัดส่วนจะสวยงามหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถและการจัดการกับรูปทรงด้วยทฤษฎีทางศิลปะ และประสบการณ์ของศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานแต่ละคน

5. เอกภาพ (Unity) ความเป็นเอกภาพหมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความมีส่วนร่วม ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งทางด้านเนื้อหา และด้านองค์ประกอบ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสื่อสารไปยังผู้ชมผลงาน สามารถมองเจาะลึกไปถึงแนวความคิดและจุดประสงค์ของการสร้างสรรค์ผลงานได้ การสร้างเอกภาพในผลงานนั้นสร้างได้โดยตั้งประเด็นหลักที่ชัดเจนเป็นเรื่องเดียวแล้วเอาองค์ประกอบอื่นมาสนับสนุน หรือถ้าการสร้างสรรค์ผลงานนั้นมีประเด็นหลักมากกว่าหนึ่งประเด็นก็ต้องใช้ตัวเชื่อมประสานหลอมรวมประเด็นต่างๆ ให้กลายเป็นหนึ่งเดียวและชัดเจนขึ้นเป็นเนื้อหาที่มีเอกภาพ สำหรับในด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้น ผลงานจะมีเอกภาพหรือไม่จะต้องขึ้นอยู่กับการจัดการทัศนธาตุ (Visual Element) ให้เกิดความลงตัว ให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของรูปทรง ไม่เกิดความรู้สึกขัดแย้งเมื่อชมผลงาน วิธีการสร้างเอกภาพในองค์ประกอบศิลป์นั้นทำได้โดยนำเอาทัศนธาตุที่เหมือนกันเช่น จุด เส้น พื้นผิวที่เหมือนกันหรือสื่อกันสีที่เป็นวรรณะเดียวกัน เส้นที่มีทิศทางไปในทางเดียวกัน หรือเส้นที่มีทิศทางมุ่งเข้าไปหาจุดศูนย์กลางเดียวกัน แต่ถ้าการสร้างสรรค์ผลงานไม่เป็นดังที่กล่าวมาข้างต้น ผลงานต้องมีความขัดแย้งกันของทัศนธาตุด้วย การสร้างเอกภาพในผลงานเหล่านี้ต้องใช้ทัศนธาตุอื่นมาเชื่อมประสานความแตกต่างหลอมให้เกิดเอกภาพ สร้างให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขององค์ประกอบและรูปทรง

แต่ในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้นอาจจะไม่จำเป็นต้องใช้ทุกทฤษฎี เพราะความเหมาะสมในการเลือกใช้ทฤษฎีการจัดองค์ประกอบของแต่ละชิ้นไม่เหมือนกัน ซึ่งจะส่งผลถึงการแสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงการบอกถึงความหมายของผลงานแต่ละชิ้นที่แตกต่างกัน

ผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่อยู่ในระบบการศึกษานั้นจะต้องมีขั้นตอนหลักการสร้างสรรค์ต่างๆ ตามหลักวิชาการประกอบกับความคิดจินตนาการของผู้สร้างสรรค์ สิ่งหนึ่งที่เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสรรค์คือ แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานซึ่งอาจจะเกิดจากสิ่งที่อยู่

รอบๆ ตัวเรา ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความเชื่อ ศรัทธา และผลงานศิลปะต่างๆ ที่มีมาก่อน สำหรับแรงบันดาลใจจากผลงานศิลปะนั้นเราจะได้รับอิทธิพลจากการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้คือ เนื้อหาหรือแนวความคิดของศิลปินที่สอดคล้องหรือเป็นสิ่งที่เราสนใจที่จะนำเสนอในผลงานของเรา รูปแบบ (Style) ของผลงานศิลปะที่มีความพิเศษของศิลปินแต่ละคนหรือผลงานศิลปะแต่ละชิ้น เทคนิคที่นำมาสร้างสรรค์ให้ผลงานมีความน่าสนใจเป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้เป็นแรงบันดาลใจที่ถ่ายทอดจากศิลปินในอดีตหรือรุ่นก่อนสู่ผู้สร้างงานศิลปะในรุ่นหลัง ซึ่งจะนำความพิเศษเหล่านี้มาขัดเกลาสังเคราะห์ แล้วนำมาส่งเสริม สนับสนุนผลงานของตน ที่สำคัญคือผลงานต้องมีเอกลักษณ์ในแบบฉบับของตนเอง การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าในโครงการนี้ได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปินที่สำคัญคนหนึ่งคือ Henry Moore ผู้ซึ่งสร้างผลงานคุณภาพมากมายและกลายเป็นต้นแบบและเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินรุ่นหลังมากมาย นอกจากนั้นข้าพเจ้ายังได้รับแรงบันดาลใจจากศิลปะแอฟริกัน ซึ่งไม่สามารถระบุชื่อศิลปินผู้สร้างได้ดังภาพต่อไปนี้

ผลงานประติมากรรมชื่อ Family Group ของ Henry Moore แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของคน 3 คน มีผู้หญิงและผู้ชายซึ่งมีขนาดใหญ่ นั่งบนม้านั่งเดียวกัน โดยมีเด็กซึ่งขนาดเล็กกว่าอยู่ตรงกลางเป็นตัวเชื่อม รวมทั้งการใช้เส้นที่ประสานสัมพันธ์กันให้รูปทรงมีเอกภาพเป็นหนึ่งเดียวกัน ข้าพเจ้านำหลักการเหล่านี้มาเป็นที่มาในการสร้างรูปทรง

ภาพที่ 6 ผลงานประติมากรรมชื่อ Family Group ของ Henry Moore

ที่มา : Robert Melville, Henry Moore Sculpture and Drawings 1921-1969 (London : Thames and Hudson,1970), 165.

ผลงานประติมากรรมชื่อ Falling Warrior ของ Henry Moore แสดงอาการคืนทรนทราย มีความเคลื่อนไหวของร่างกายของคน ข้าพเจ้าศึกษาความรู้สึก และลักษณะของการสร้างรูปทรง จากผลงานชิ้นนี้มาปรับใช้ในการออกแบบรูปทรงที่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง

ภาพที่ 7 ผลงานประติมากรรมชื่อ Falling Warrior ของ Henry Moore

ที่มา : Robert Melville, Henry Moore Sculpture and Drawings 1921-1969 (London : Thames and Hudson,1970), 242.

ผลงานประติมากรรมชื่อ Upright Figure ของ Henry Moore เป็นผลงานที่ข้าพเจ้าศึกษาถึงการสร้างรูปทรงซึ่งประกอบด้วยคนกับวัตถุอื่นติดเป็นเนื้อเดียวกัน ลักษณะการสร้างที่วางในรูปทรง และผลงานชิ้นนี้ยังแสดงความเคลื่อนไหวของรูปทรงด้วย วิธีการสร้างผลงานเหล่านี้ข้าพเจ้าศึกษาและนำมาปรับใช้ในการออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในโครงการวิทยานิพนธ์นี้

ภาพที่ 8 ผลงานประติมากรรมชื่อ Upright Figure ของ Henry Moore

ที่มา : Robert Melville, Henry Moore Sculpture and Drawings 1921-1969 (London : Thames and Hudson,1970), 268.

ข้าพเจ้าศึกษาและนำลักษณะของทำนองบนมันั่งของประติมากรรมรูปคนจาก Angola มาปรับใช้ออกแบบรูปทรงประติมากรรมตามแนวความคิดของผลงาน

ภาพที่ 9 ประติมากรรมรูปคนจาก Angola

ที่มา : Suzanne Greub, Expression of Belief (New York : Rizzoli International Publication,1988), 55.

กลองจาก Angola ซึ่งมีรูปแกะสลักรูปคนประกอบตกแต่งอยู่รอบตัวกลองมีการจัดวางองค์ประกอบที่สวยงาม มีสัดส่วนที่พอดีเหมาะสมกันระหว่างตัวกลองกับรูปคนแกะสลัก ข้าพเจ้าศึกษาวิธีการที่เหมาะสมในการนำรูปทรงของคนมาประกอบกันกับวัตถุให้เป็นรูปทรงเดียวกัน

ภาพที่ 10 กลองจาก Lower Angola

ที่มา : Suzanne Greub, Expression of Belief (New York : Rizzoli International Puplication, 1988), 64.

ผลงานแกะไม้จากทวีปแอฟริกาในภาพที่ 11 และ 12 เป็นผลงานที่ข้าพเจ้าศึกษาเรื่องการคลี่คลายรูปทรงจากรูปทรงธรรมชาติคือรูปทรงของของคนที่รูปทรงที่เป็นนามธรรมซึ่งข้าพเจ้านำมาแบบอย่างในการออกแบบและคลี่คลายรูปทรงในผลงานวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 11 ผลงานแกะไม้จากทวีปแอฟริกา

ที่มา : Suzanne Greub, Expression of Belief (New York : Rizzoli International Puplicaton,1988),

91.

ภาพที่ 12 ผลงานแกะไม้จากทวีปแอฟริกา

ที่มา : Suzanne Greub, Expression of Belief (New York : Rizzoli International Publication, 1988),

95.

ผลงานเก้าอี้จาก Angola เป็นผลงานการที่แสดงการสร้างวัตถุกับคนให้เป็นเนื้อเดียวกันอย่างแนบเนียนกลมกลืนกัน อีกทั้งผลงานชิ้นนี้ยังมีสัดส่วนที่สวยงาม ข้าพเจ้านำจุดเด่นของผลงานชิ้นนี้มาศึกษาวิเคราะห์และนำมาปรับใช้ในการออกแบบสร้างสรรค์ผลงานในวิทยานิพนธ์นี้

ภาพที่ 13 เก้าอี้จาก Angola

ที่มา : Suzanne Greub, Expression of Belief (New York : Rizzoli International Puplicaton,1988),

ข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะแต่ละประเภทให้ประสบความสำเร็จ ศิลปินหรือผู้สร้างสรรค์ผลงานจะต้องค้นคว้าทดลอง เลือกรหาเทคนิคที่เหมาะสมกับผลงานเพื่อให้ได้ผลงานที่สมบูรณ์ สามารถถ่ายทอดแนวความคิด ความรู้สึก เนื้อหาของงานผ่านรูปทรงไปยังผู้ชมผลงาน โดยเฉพาะผลงานที่สร้างขึ้นด้วยเทคนิคเซรามิกนั้นมีความพิเศษในเทคนิคของตัวเอง อีกทั้งยังต้องมีความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยจึงจะได้ผลงานที่สมบูรณ์ ให้ความงามในแง่สุนทรียศาสตร์และมีเทคนิคที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ การสร้างสรรค์ประติมากรรมเซรามิกในโครงการนี้ข้าพเจ้าค้นคว้า ทดลองเทคนิคต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม เพื่อสนับสนุนให้การสร้างผลงานประติมากรรมครั้งนี้ลุล่วงไปได้ เทคนิคสำคัญที่ถือว่าเป็นหลักในโครงการประกอบด้วย 4 เทคนิคดังนี้

เนื้อดินปั้น (Clay Body)

เนื้อดินปั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการสร้างสรรค์ผลงานเซรามิก เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นรูปทรง เป็นชิ้น หรือสิ่งที่ทำให้เกิดเป็น 3 มิติ การสร้างผลงานในโครงการนี้ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับเนื้อดินปั้นเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากผลงานมีขนาดใหญ่และรูปทรงค่อนข้างซับซ้อนจึงทำให้มีข้อจำกัดเรื่องเนื้อดินพอสมควร เช่น การหดตัวที่น้อยเพื่อลดการบิดเบี้ยวและแตกร้าว มีโครงสร้างที่ง่ายต่อการขึ้นรูป ทนต่อการเผาได้ดี สามารถปั้นด้วยความหนาที่แตกต่างในชั้นเดียวกันได้ เนื้อดินปั้นที่ข้าพเจ้าใช้ในการสร้างงานประกอบด้วยส่วนผสมดังนี้

1. ดินดำสุราษฎร์ธานี (Ball Clay) เป็น Secondary Clay หรือเป็นดินที่เกิดบริเวณไหล่เขามีคุณสมบัติเหนียว ขึ้นรูปได้ดี ทนไฟ แต่หดตัวมากทำให้เกิดการบิดเบี้ยวได้ง่ายเมื่อนำไปใช้เพียงอย่างเดียว

2. ดินขาวระนอง (Kaolin or China Clay) เป็น Primary Clay หรือดินที่ส่วนใหญ่เกิดบนภูเขา เกิดจากการย่อยสลายของแร่ธาตุต่างๆ เนื้อดินมีความละเอียดน้อยกว่า Ball Clay ทนไฟสูง มีการหดตัวน้อย แต่เนื่องจากมีความเหนียวน้อยจึงยากต่อการนำไปขึ้นรูปด้วยตัวมันเองเพียงอย่างเดียว

3. ทราย (Sand) เป็นวัตถุดิบที่ใช้เป็นโครงสร้างในเนื้อดินปั้นช่วยให้เนื้อดินทรงตัวได้ดี ในขณะที่ขึ้นรูป ช่วยลดการหดตัวของเนื้อดินในขณะที่ขึ้นรูป ช่วยลดการหดตัวของเนื้อดินแก้ปัญหาการบิดเบี้ยวและแตกร้าวของชิ้นงาน

4. จี้เข้าเกลบ ใช้ผสมในเนื้อดินปั้นเพื่อทำให้เนื้อดินเกิดความพรุนตัว ง่ายต่อการระบาย ความชื้นออกจากเนื้อดิน ลดปัญหาชิ้นงานแตกขณะเผา และในจี้เข้าเกลบยังมีซิลิกาอยู่ด้วยทำให้เป็น โครงสร้างของเนื้อดิน

5. ดินเซื่อ (Grog) คือดินที่เผาแล้วนำมาบดหรือทำให้เป็นเม็ดเล็กๆหยาบหรือละเอียด ตามแต่ความเหมาะสมในการใช้งาน ดินเซื่อเป็นวัตถุดิบที่เป็นโครงสร้างใช้ผสมในเนื้อดินเพื่อลดการ หดตัวของชิ้นงาน ลดปัญหาการบิดเบี้ยวและแตกร้าวของชิ้นงาน

เทคนิคการขึ้นรูป (Forming)

การขึ้นรูปในการสร้างงานเซรามิกมีหลากหลายวิธีให้เลือกใช้ตามความถนัดของผู้สร้าง ผลงาน ความเหมาะสมกับประเภท รูปแบบ ขนาดของชิ้นงาน ประเภทของเนื้อดิน และลักษณะพิเศษ ต่างๆที่เป็นร่องรอยการขึ้นรูป ข้อจำกัดในการทำงานในโครงการนี้คือ ขนาดของผลงานที่มีขนาดใหญ่และรูปทรงที่มีความซับซ้อน การแก้ปัญหาการขึ้นรูปของข้าพเจ้าจึงใช้การผสมผสานวิธีการขึ้น รูปตามความเหมาะสมแต่ละส่วนของผลงาน เทคนิคหลักในการขึ้นรูปผลงานในโครงการนี้มี 2 เทคนิคคือ

การขึ้นรูปด้วยมือ (Hand Forming) เป็นการขึ้นรูปด้วยวิธีการขด การบีบ การต่อเชื่อมดิน ตามรูปทรงที่กำหนด การขึ้นรูปด้วยวิธีนี้มีข้อดีคือ เนื้อดินเชื่อมประสานแน่นเป็นเนื้อเดียวกัน สามารถ สร้างรูปทรงที่สลับซับซ้อนได้ สามารถขุด แกะเป็นร่องเป็นชอกลึกได้ แต่มีข้อด้อยคือ ไม่สามารถ ตรวจสอบขนาดที่แน่นอนได้ เพราะถ้าเป็นงานที่มีขนาดใหญ่ที่ต้องใช้ระยะเวลาในการขึ้นรูปนาน เนื้อดินส่วนที่ปั้นไปก่อนจะแห้งและหดตัวไปก่อนที่ผลงานจะแล้วเสร็จทั้งชิ้น

การขึ้นรูปด้วยพิมพ์อัด (Pressing Mold) เป็นการขึ้นรูปที่ต้องปั้นต้นแบบชิ้นงานเสียก่อน เหมือนการสร้างประติมากรรมทั่วไป เมื่อตกแต่งผลงานให้ได้รูปทรงตามแบบสเก็ทซ์แล้วจึงกำหนด ขนาดแต่ละชิ้นส่วนของพิมพ์ จากนั้นแบ่งกั้นพิมพ์ตามขอบเขตที่กำหนดแล้วจึงทำพิมพ์ด้วยการพอก หรือเทปูนปลาสเตอร์จนเสร็จเรียบร้อยทั้งชิ้นงานต้นแบบ จากนั้นแกะพิมพ์ปูนปลาสเตอร์ออกจาก ดินต้นแบบ ทำความสะอาดโดยการเช็ดคราบดินออกจากด้านในของพิมพ์ จากนั้นจึงนำพิมพ์มา ประกอบกัน รัคให้แน่นแล้วอัดด้วยเนื้อดินเซรามิกจนได้รูปทรงตามต้นแบบ ข้อดีของการขึ้นรูปด้วย พิมพ์อัดคือ สามารถตรวจสอบขนาดที่แน่นอนได้สามารถขึ้นรูปผลงานขนาดใหญ่ได้อย่างไม่ผิดเพี้ยน สามารถกำหนดความหนาของเนื้อดินที่ชิ้นงานจริงได้ การหดตัวของเนื้อดินก็จะหดไปพร้อมกัน ข้อด้อยของการขึ้นรูปแบบพิมพ์อัดคือ ไม่สามารถสร้างผลงานที่มีรูปทรงที่สลับซับซ้อนและมีชอกได้

การเคลือบและการตกแต่ง (Glazing and Decorating)

การเคลือบผลงานเซรามิกเป็นการสร้างสีชั้นเพิ่มความมีชีวิตชีวา ส่งเสริมคุณค่าความงามให้กับผลงานและความสมบูรณ์ให้กับรูปทรงเน้นความชัดเจนให้กับชิ้นงาน การตกแต่งสีด้วยการระบายด้วยสีของออกไซด์ (Colouring Oxide) หรือสีสำเร็จรูป (Colour Stain) เป็นการเน้นให้ผลงานมีความชัดเจน สร้างจุดเด่น เพิ่มน้ำหนักให้กับผลงาน ข้อควรคำนึงถึงในการเคลือบผลงานประติมากรรมเซรามิกนั้นต้องใช้เคลือบที่ไม่ไปบดบังหรือทำลายความงามของรูปทรง เพียงใช้เคลือบที่ไปส่งเสริมความงามให้กับรูปทรงเท่านั้น ดังนั้นผลงานประติมากรรมเซรามิกส่วนใหญ่จึงหลีกเลี่ยงการใช้เคลือบที่มีมันวาวมาก หรือเคลือบที่มีรายละเอียดมาก ถ้าจะใช้เคลือบดังกล่าวก็ให้ใช้ในพื้ที่น้อยๆ ไม่ไปรบกวนพื้ที่ส่วนใหญ่ของรูปทรง

การเผา (Firing)

การเผาผลงานประติมากรรมเซรามิกที่มีขนาดใหญ่จะต้องใช้ความระมัดระวังในการเผา เนื่องจากความหนาในการขึ้นรูปอาจมีความหนามากกว่าการขึ้นรูปงานในลักษณะที่เป็น Pottery ทั่วไป น้ำหนักของชิ้นงานที่กดทับลงมาส่วนล่างของชิ้นงานจึงมีมากขึ้นตามขนาด ดังนั้นการเผาจึงต้องค่อยเพิ่มอุณหภูมิอย่างช้าๆ เพื่อให้ความชื้นและโมเลกุลของน้ำค่อยๆระเหยออกจากเนื้อดิน และการหดตัวของเนื้อดินเป็นไปอย่างช้าๆเพื่อป้องกันการแตกร้าวเสียหายจากการเผา อุณหภูมิสูงสุดในการเผาต้องพอดีกับการสุกตัวของเนื้อดิน ไม่ต่ำจนเนื้อดินไม่แข็งแรงและไม่สูงเกินไปจนหดตัวเปลี่ยนรูปทรงเดิม

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นเป็นการรวบรวมเทคนิคสำคัญที่ใช้ในการสร้างผลงาน ซึ่งข้าพเจ้าเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผลงานแต่ละชิ้นเพื่อให้เกิดความลงตัวกันระหว่างรูปทรงกับเทคนิคเกิดเป็นผลงานที่สมบูรณ์ที่จะนำเสนอแนวความคิดของข้าพเจ้าไปยังผู้ชมผลงาน

บทที่ 3

ขั้นตอนการดำเนินงานและการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในเชิงวิชาการจำเป็นต้องมีลำดับขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างชัดเจน จากแนวความคิดสู่ชิ้นงาน การดำเนินงานต้องมีข้อมูลประกอบอ้างอิงอย่างมีเหตุผลในการนำข้อมูลเนื้อหาามาสร้างเป็นรูปทรงที่มีความหมาย ถ้าจะให้ผลงานสมบูรณ์มีคุณค่าทั้งทางด้านสุนทรียภาพและเกิดคุณค่าทางวิชาการ ผู้สร้างสรรค์จึงต้องแทรกคติต่างๆลงในผลงานด้วย และถ้าจะให้ยกระดับคุณภาพผลงานให้สูงขึ้นอีกผลงานจะต้องถูกสร้างด้วยทฤษฎีเฉพาะของตัวผู้ศึกษาที่ได้ค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง ผลงานวิทยานิพนธ์โครงการนี้ข้าพเจ้าได้ดำเนินงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เพื่อให้ได้ผลงานสำเร็จที่ตรงตามจุดประสงค์ของโครงการ ดังขั้นตอนต่อไปนี้

รวบรวมข้อมูล

ข้าพเจ้าได้ค้นคว้ารวบรวมข้อมูลและจัดแบ่งหมวดหมู่ของข้อมูลเป็น 2 หมวดคือ

1. หมวดข้อมูลด้านศิลปะ แบ่งย่อยได้ดังนี้
 - 1.1 ข้อมูลที่มาของแนวความคิด
 - 1.2 ข้อมูลที่มาของการออกแบบสร้างสรรค์รูปทรง
 - 1.3 ข้อมูลของผลงานศิลปะที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์
2. หมวดข้อมูลด้านเทคนิคในการสร้างสรรค์ ประกอบด้วย
 - 2.1 เนื้อดินปั้น คุณสมบัติต่างๆ ของวัตถุดิบที่เป็นส่วนผสมของเนื้อดินปั้น
 - 2.2 เทคนิคการขึ้นรูปที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานในโครงการ
 - 2.3 การเคลือบ วัตถุดิบที่ใช้เป็นส่วนผสมของเคลือบ เทคนิคการตกแต่งที่ใช้ส่งเสริมคุณค่าต่อผลงาน
 - 2.4 เทคนิควิธีการเผาที่ทำให้ผลงานสมบูรณ์ไม่แตกร้าเสียหายโดยรายละเอียดเหล่านี้ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 แล้ว

วิเคราะห์ข้อมูลแนวความคิดและรูปแบบ

จากแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานของโครงการนี้ซึ่งแสดงออกถึงความรู้สึจากคนที่ยึดติดกับความคิดของตนเอง ไม่ยอมรับความรู้ ความคิดใหม่ เอาความคิดของตนเองเป็นกรอบกั้นตนเองกับโลกกว้าง จากแนวความคิดนี้จะเห็นว่ามีเรื่องสองเรื่องประกอบกันอยู่ คือ เรื่องชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิต การมีชีวิต กับเรื่องความคิด หมายถึง ความคิดเห็น ความเชื่อ สติปัญญา ความเป็นตัวตน ดังนั้นสิ่งแรกที่ข้าพเจ้าจะต้องทำก็คือ การวิเคราะห์ตีความ แปลความหมายเหล่านี้ถ่ายทอดเป็นรูปทรง

1. ชีวิต การดำเนินชีวิต การมีชีวิต ข้าพเจ้าแทนค่าด้วยสระ ร่างกายของมนุษย์ที่มีความเคลื่อนไหว มีทิศทาง เพราะคนเรามีชีวิตมีลมหายใจก็ต้องดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของชีวิตนั้นๆ

2. ความคิด ความคิดเห็น ความเชื่อ สติปัญญา ความเป็นตัวตน ข้าพเจ้าได้แทนด้วยสระของมนุษย์ เพราะสระประกอบด้วยใบหน้าซึ่งแสดงลักษณะที่เป็นที่จดจำของแต่ละบุคคล ภายในสระประกอบไปด้วยสมองซึ่งเป็นอวัยวะที่ใช้สำหรับคิด สำหรับกลั่นกรอง ตัดสินใจและสั่งการไปยังอวัยวะส่วนอื่นของร่างกาย

นอกจากนี้ข้าพเจ้าได้นำสิ่งที่มนุษย์สมมุติให้มันเกิดเป็นตัวตน ไปยึดติดกับมันให้เป็นสาระของชีวิต เป็นสิ่งที่มีความหมายถ่ายทอดแนวความคิด เนื้อหาสาระของชิ้นงานได้แก่

3. แก้ว โดยความหมายที่คนทั่วไปเข้าใจมักจะหมายถึงตำแหน่งสำคัญหรือตำแหน่งของผู้นำของกลุ่ม องค์กร หรือสังคม แต่ความหมายของแก้วของข้าพเจ้าในวิทยานิพนธ์โครงการนี้ได้หมายความว่า สถานะของคนๆนั้นนั่นเอง

4. กรอบ ในที่นี้ข้าพเจ้าหมายถึง กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ขอบเขตของการใช้ชีวิตของมนุษย์แต่ละคน

ในขั้นตอนนี้ข้าพเจ้าได้นำเอาแก้วและกรอบซึ่งเป็นรูปธรรมหรือรูปทรงมาแทนค่าสิ่งที่เป็นนามธรรมหรือความคิดซึ่งเป็นแนวทางในการสร้างรูปทรง

การร่างแบบ 2 มิติ

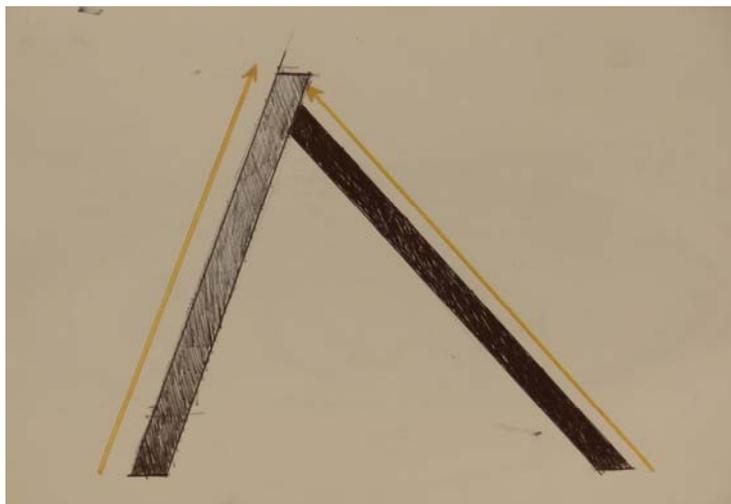
การร่างแบบ 2 มิติ คือการร่างแบบลงบนกระดาษด้วยดินสอ ปากกา หรือสี ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการถ่ายทอดจากแนวความคิด การวิเคราะห์ข้อมูลมาเป็นรูปทรง แสดงสิ่งที่คิดกลั่นกรองมาเป็นภาพ แสดงภาพที่อยู่ในจินตนาการของผู้สร้างผลงานสู่สายตาผู้ชม ข้าพเจ้าเริ่มต้นด้วยการสร้างเส้น กำหนดทิศทาง เป็นโครงสร้างของภาพ

เส้นที่มาจากหลายทิศทางทำให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ไม่สงบนิ่ง

ภาพที่ 14 ภาพโครงสร้างของเส้น ชั้นที่ 1

เส้นที่เปลี่ยนทิศทางอย่างรุนแรงให้ความรู้สึกเปลี่ยนแปลงหักเหอย่างฉับพลัน รู้สึกถึงความขัดแย้ง

ภาพที่ 15 ภาพโครงสร้างของเส้น ชั้นที่ 2

จะเห็นว่า การกำหนดโครงสร้างของภาพมีลักษณะเป็นรูปทรงเรขาคณิต หรือ Geometric Form เปรียบเสมือนแกนของรูปทรง จากนั้นจึงสร้างรายละเอียดของรูปทรงโดยนำรูปทรงอินทรีย์รูป หรือ Organic Form ที่มาจากสรีระร่างกายส่วนต่างๆของมนุษย์มาสร้างเนื้อหาเรื่องราวของชิ้นงาน ในขั้นแรกของการร่างแบบ 2 มิติ เป็นการร่างแบบหยาบๆเพื่อหาจุดเริ่มต้นของรูปทรง

จากนั้นจึงค่อยปรับแก้ทั้งโครงสร้างและรายละเอียดจนได้รูปแบบที่สมบูรณ์ตรงตาม จุดประสงค์ที่กำหนดไว้ และได้ผลงานที่มีองค์ประกอบสวยงาม

ภาพที่ 16 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 17 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 18 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 19 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 4

ภาพที่ 20 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 21 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 6

ภาพที่ 22 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 7

ภาพที่ 23 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 8

ภาพที่ 24 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 9

ภาพที่ 25 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 10

ภาพที่ 26 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 11

ภาพที่ 27 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 12

ภาพที่ 28 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 13

ภาพที่ 29 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 14

ภาพที่ 30 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 15

ภาพที่ 31 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 16

ภาพที่ 32 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 17

ภาพที่ 33 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 18

ภาพที่ 34 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 19

ภาพที่ 35 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 20

ภาพที่ 36 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 21

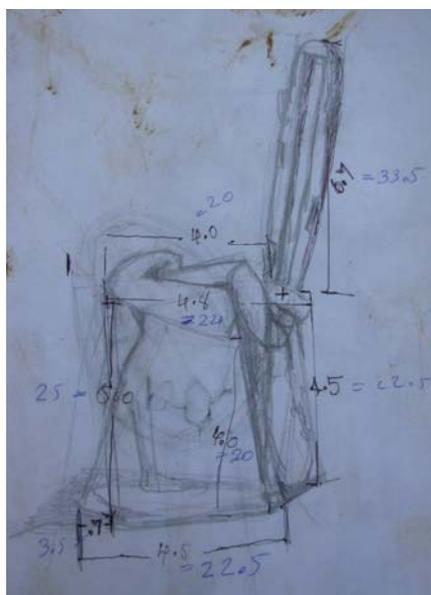
ภาพที่ 37 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 22

ภาพที่ 38 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 23

ภาพที่ 39 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 24

ภาพที่ 40 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 25

ภาพที่ 41 แบบร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 26

การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ

การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ เป็นการนำแบบร่าง 2 มิติ มาแปรค่าให้เป็นผลงานที่มีรูปแบบพร้อมที่จะขยายเป็นผลงานจริงตามสัดส่วนและรายละเอียดที่กำหนด เป็นการจำลองผลงานจริงย่อให้มีขนาดเล็ก ประโยชน์ของการสร้างแบบจำลอง 3 มิติ คือ การสร้างให้เห็นภาพของผลงานทุกด้าน เนื่องจากการร่างแบบ 2 มิติ เรามองเห็นรูปทรงได้เพียงด้านเดียวไม่สามารถกำหนดรูปทรงรูปทรงด้านอื่นได้ ซึ่งอาจเป็นปัญหาในการขยายผลงานจริงได้ ความสำคัญการสร้างแบบจำลอง 3 มิติอีกข้อหนึ่งคือ การปรับแก้ไขส่วนบกพร่องของผลงานแบบร่าง 2 มิติเพื่อให้ได้แบบที่สมบูรณ์ด้วยองค์ประกอบที่เกิดความงามพอดี ในที่นี้ข้าพเจ้าได้แยกหมวดของแบบจำลอง 3 มิติของชุดแรกไว้เป็น 4 หมวดหมู่คือ สรีระคน คนกับเก้าอี้ คนกับบ่วง และคนกับกรอบ

หมวดสรีระคน

ผลงานแบบจำลอง 1 ชั้นที่ 2 ข้าพเจ้าเอาสรีระคนมาเป็นประเด็นในการออกแบบสรีระ ในที่นี้หมายถึงความคิดของคนที่เป็นตัวเหนี่ยวรั้ง กำหนดกรอบทิศทางการเดินทางหรือการดำเนินชีวิตของคนๆนั้น

ภาพที่ 42 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 43 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 2

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 3 และชั้นที่ 4 แสดงพันนาการของมนุษย์โดยการนำเอาตัวเองไปผูกมัดสร้างเงื่อนไข สร้างปมด้วยตัวเอง หรือปมเหล่านั้นบีบหรือกำหนดการดำเนินชีวิต

ภาพที่ 44 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 45 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 4

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 5 และชั้นที่ 6 แสดงให้เห็นถึงการที่มนุษย์ใช้ชีวิตวนเวียนอยู่กับความคิดของตน ติดอยู่กับความคิดของตนเอง ไม่สามารถหลุดจากมันได้

ภาพที่ 46 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 5

ภาพที่ 47 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 6

หมวดคนกับเก้าอี้

การสร้างแบบจำลองในหมวดนี้ข้าพเจ้านำเก้าอี้มาเป็นประเด็นหลักของการออกแบบโดยให้ความหมายของเก้าอี้คือสถานะหรือตัวตนของคนๆหนึ่ง

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 7 เป็นจุดเริ่มต้นของผลงาน 3 มิติ ที่เป็นคนนั่ง แสดงถึงการยึดตรึงผูกมัดตัวเอง

ภาพที่ 48 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 7

การสร้างแบบจำลองชิ้นที่ 8 พัฒนามาจากผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชิ้นที่ 7 โดยนำแก้ว
มาเป็นส่วนประกอบของรูปทรง ซึ่งแก้วหมายถึง สถานะ ตำแหน่งของคนๆนั้น

ภาพที่ 49 แบบจำลอง 3 มิติ ชิ้นที่ 8

การสร้างแบบจำลอง 3 มิติชิ้นที่ 9 พัฒนามาจากผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชิ้นที่ 8 โดย
สลายรูปทรงของคนกับแก้วหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกัน

ภาพที่ 50 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 9

การสร้างแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 10 และชั้นที่ 11 มีที่มาจากคนที่ยึดติดกับเก้าอี้โดยสลายรูปทรงทั้งคนและเก้าอี้กลายเป็นเนื้อเดียวกันจนแยกไม่ออก

ภาพที่ 51 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 10

ภาพที่ 52 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 11

หมวดคนกับบัว

ผลงานในหมวดนี้ได้นำบัวหรือห้วงมาใช้แสดงออกสื่อความหมายถึงการยึดติดของมนุษย์ที่มีต่อความคิด ตัวตนของตนเองทำให้เกิดพันธนาการระหว่างชีวิตกับบัวแห่งความคิด

ภาพที่ 53 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 12

ภาพที่ 54 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 13

ภาพที่ 55 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 14

ภาพที่ 56 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 15

หมวดคนกับกรอบ

ผลงานแบบจำลองชุดนี้มีที่มาจากคนกับกรอบ กรอบในที่นี้หมายถึง ระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ ขอบเขตในการใช้ชีวิตของมนุษย์

ภาพที่ 57 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 16

ภาพที่ 58 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 17

ผลงานที่พัฒนาจากแบบจำลองทั้ง 4 หมวด

แบบจำลอง 3 ชุดนี้ข้าพเจ้านำโครงสร้างหรือเค้าโครงของรูปทรงจากแบบจำลองข้างต้นมาพัฒนา โดยปรับสัดส่วนและแก้ไขรายละเอียดให้สมบูรณ์ใกล้เคียงกับผลงานจริงและเพิ่มเติมทัศน-ธาตุบางส่วนเพื่อการจัดองค์ประกอบให้ลงตัว มีความชัดเจนในการถ่ายทอดความคิดสู่รูปทรง ดังภาพแบบจำลองต่อไปนี้

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 18 ข้าพเจ้านำรูปทรงของอวัยวะของมนุษย์จัดองค์ประกอบโดยแสดงให้เห็นถึงการพัน มัดกันเป็นปม เป็นก้อน มีเส้นที่เวียนมาบรรจบกัน มีตาที่มองเข้าหารูปแสดงถึงการเป็นคนที่วิสัยทัศน์แคบ มองหรือสนใจแต่โลกส่วนตัวไม่สนใจโลกภายนอก

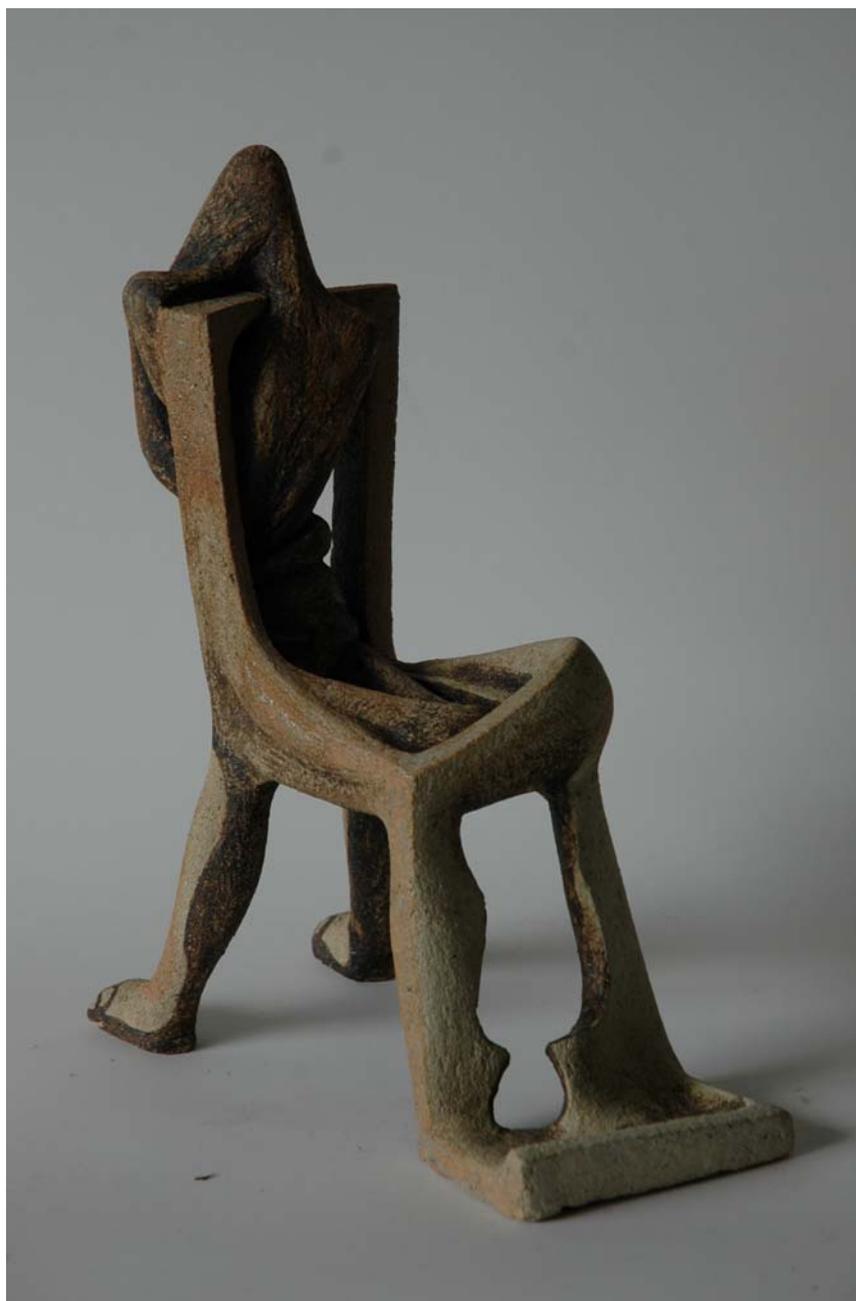
ภาพที่ 59 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 18

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 19แสดงให้เห็นถึงคนที่ใช้ชีวิตยึดติดกับความคิด รูปทรงของผลงานแสดงอาการของการผูกมัด เป็นเงื่อนที่แน่นหนา ศีรษะที่หงายขึ้นมีห่วงติดอยู่เปรียบเสมือนลูกตุ้มที่ถ่วงดึงชีวิตให้ลงไปสู่ความตกต่ำ ด้วยทิศทางของศีรษะที่ดิ่งลงพื้น หูและตาที่ถูกปิดไว้ โഴ้ตรวนที่มัดแข็ง ขาดติดกับหู และ ตาแสดงให้เห็นว่าชีวิตดำเนินไปด้วยการยึดติดกับความเชื่อของตนเองไม่หลุดพ้นจากพันธนาการของความคิดกับชีวิต

ภาพที่ 60 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 19

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 20 และชั้นที่ 21 ข้าพเจ้าได้นำเก้าอี้ซึ่งหมายถึงตำแหน่งสถานะ ที่ตั้ง หรือตัวตนของคนมาใช้เป็นแนวความคิด คือคนเรามักจะยึดเอาตำแหน่งหรือสถานะของตนเองมาสร้างเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตให้ความสำคัญกับมันจนกลายเป็นกรอบปิดกั้นอิสระในการดำเนินชีวิต

ภาพที่ 61 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 20

ภาพที่ 62 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 21

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 22 แสดงให้เห็นถึงอาการของคนที่ยึดติดกับเก้าอี้ ซึ่งหมายถึงตำแหน่ง สถานะของคนๆ นั้น ข้าพเจ้าสร้างร่องลึกและช่องว่างเป็นรูปคนฝังบนพนักเก้าอี้ ซึ่งหมายถึงการให้ความสำคัญต่อเก้าอี้มากกว่าตัวคนเปรียบเสมือนว่าคนสมมุติสร้างสถานะของแต่ละคนให้เกิดเป็นตัวตน มีเส้นที่มัดดึงให้ช่องว่างของคนติดกับเก้าอี้แน่นขึ้นขาด้านหลังของเก้าอี้เป็นรูป

ขาสิ่งที่ซึ่งแสดงถึงพลังอำนาจแห่งสถานะ ตำแหน่งนั้นๆ เส้นที่ลากมาจากช่องว่างของตัวคนต่อเนื่องมายังด้านหน้าของเก้าอี้เชื่อมต่อกันเป็นลักษณะปิดแสดงให้เห็นถึงการโดนกักขังอยู่ภายใน

ภาพที่ 63 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 22

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 23 แสดงถึงการยึดติดกับระเบียบ กฎเกณฑ์ ขอบเขตในการใช้ชีวิตและให้ความสำคัญกับสิ่งเหล่านั้นจนกลายเป็นการยึดติด โดนล้อมด้วยกรอบที่ตัวเองสร้างขึ้นมา ไม่สามารถหลุดออกมาจากกรอบรับรู้ความเป็นไปของโลก

ภาพที่ 64 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 23

ผลงานแบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 24ได้นำบ่วงหรือห่วงมาใช้แสดงออกสื่อความหมายถึง การยึดติดของมนุษย์ที่มีต่อความคิด ตัวตนของตนเองทำให้เกิดพันธนาการระหว่างชีวิตกับบ่วงแห่งความคิด

ภาพที่ 65 แบบจำลอง 3 มิติ ชั้นที่ 24

การทดลองเทคนิค

การทดลองเทคนิคอันได้แก่ เนื้อดินปั้น เคลือบและการตกแต่ง เป็นการหาความลงตัวที่นำมาใช้สร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ผลงานสำเร็จสมบูรณ์และเกิดปัญหาน้อยที่สุด

เนื้อดินปั้น

ผลงานประติมากรรมในโครงการนี้ใช้เทคนิคการขึ้นรูปด้วยมือ เป็นงานเซรามิกขนาดใหญ่ การปั้นขึ้นรูปในบางส่วนของชิ้นงานมีความจำเป็นต้องปั้นให้มีความหนามากกว่าปกติจึงส่งผลให้ชิ้นงานมีน้ำหนักมากตามไปด้วย ดังนั้นเนื้อดินที่ใช้ต้องมีคุณสมบัติดังนี้คือ

แข็งแรงทรงตัวดีและมีการหดตัวน้อย เพราะมีน้ำหนักกดทับลงมายังพื้นมากหากเนื้อดินหดตัวมากจะทำให้เกิดปัญหาแตกร้าวได้

มีความพรุนตัวสูงเพื่อให้ น้ำและความชื้นในดินระเหยออกได้ง่ายเพื่อลดปัญหาการแตกแยกในชิ้นงานที่หนา

จากความต้องการเนื้อดินที่มีคุณสมบัติดังกล่าว ผู้ศึกษาได้นำสูตรดินปั้นที่ผู้ศึกษาใช้ในการสร้างผลงานประติมากรรมเซรามิกมาก่อนหน้านี้แล้วซึ่งมีส่วนผสมดังนี้

ดินดำสุราษฎร์ธานี	35 %
ดินขาวระนอง	35%
ทราย	25%
จี๊เถ้าแกลบ	5%
ดินเชื้อ	5%

เคลือบและน้ำดินตกแต่ง

การทดลองเคลือบเป็นการหาเทคนิคที่มาสรางพื้นผิวของชิ้นงานเพื่อสร้างความแตกต่างจากเนื้อดิน เป็นการเน้นส่วนต่างๆในรูปทรงของผลงาน เคลือบที่ใช้ต้องมีลักษณะกึ่งด้านกึ่งมันเมื่อเผาที่อุณหภูมิ 1,100 องศาเซลเซียส เคลือบที่เลือกใช้มีส่วนผสมดังนี้

โพแทสเซิลด์สปาร์	42
โคเลมานินต์	35
ควอตซ์	10
ซิงค์ออกไซด์	9
แคลเซียมคาร์บอเนต	5

การทดลองสีในเคลือบเพื่อให้ได้เคลือบสีตามที่กำหนดไว้ซึ่งมีผลการทดลองตามตาราง

การใช้น้ำดินในการตกแต่งเป็นการปิดเนื้อดินบางส่วนเพื่อให้เกิดสีอันที่สวยงามและใช้สีของออกไซด์หรือสีสำเร็จรูประบายทับลงไปอีกชั้นหนึ่งเพื่อสร้างสีที่แตกต่างและให้เกิดน้ำหนักบนชิ้นงาน น้ำดินสีที่ใช้ในชิ้นงานมีส่วนผสมดังนี้

ดินขาวระนอง	55
โพแทสเซิลด์สปาร์	25
ดินดำสุราษฎร์ธานี	15
ควอตซ์	5

ผลการทดลองสีของน้ำดินด้วยออกไซด์และสีสำเร็จรูปดังผลต่อไปนี้

ภาพที่ 66 แผ่นผลการทดลอง

การเตรียมดินปั้น

การเตรียมดินปั้นเป็นการนำส่วนผสมของวัตถุดิบที่ใช้ทำดินปั้นตามอัตราส่วนของสูตรที่ทดลองไว้มาผสมคลุกเคล้าให้เป็นเนื้อเดียวกันและผสมกับน้ำให้เกิดความเหนียวอยู่ในสภาพที่พร้อมจะปั้นได้ วิธีการผสมอาจจะใช้เครื่องรีดดิน (Extruder) รีดส่วนผสมที่เหมาะสมออกมาเป็นดินเหนียวที่

โตนบดคลุกจนเป็นเนื้อเดียวกัน แต่วิธีการเตรียมดินของข้าพเจ้าได้ใช้วิธีผสมวัตถุดิบด้วยน้ำในปริมาณน้ำที่มากจนเป็นน้ำดิน แล้วใช้เครื่องปั่นน้ำดินปั่นจนวัตถุดิบถูกกวนผสมจนกลายเป็นเนื้อเดียวกันแล้วจึงนำไปเกรอะใน Plaster Mold จน Mold คุคน้ำไปจนดินกลายเป็นดินเหนียวที่เหมาะสมกับการปั้นขึ้นรูปด้วยมือจึงนำไปนวดด้วยมือแล้วนำไปขึ้นรูปต่อไป

ภาพที่ 67 ถังปั่นและเครื่องกวน

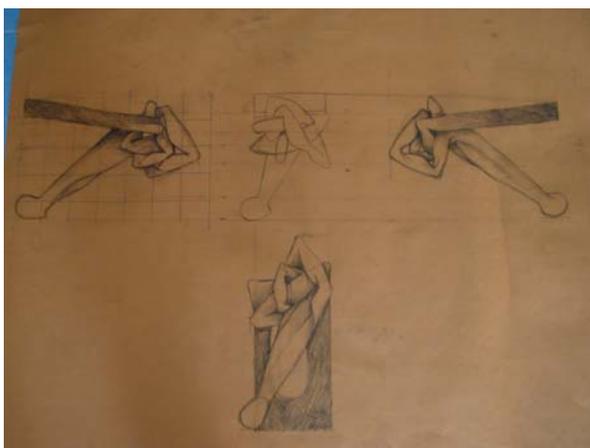

ภาพที่ 68 Plaster Mold

การขยายแบบผลงาน

การขยายแบบผลงานหมายถึงการนำแบบจำลองที่เลือกมาสร้างเป็นผลงานจริงซึ่งผู้ศึกษาได้ทำตามขั้นตอนดังนี้

นำแบบจำลอง 3 มิติมาถ่ายทอดลงบนกระดาษวัดขนาดเท่าจริงเหมือนการเขียนภาพถ่าย

ภาพที่ 69 แบบร่างสำหรับขยายผลงาน

จากนั้นตีตารางสเกลบนกระดาษแล้วเอาจำนวนเท่าที่ เราจะขยายคูณขนาดบนกระดาษทุกด้านแล้วจะได้ขนาดจริง แล้วจึงนำไปร่างแบบขยายตามขนาดจริงเพื่อเทียบขนาดขณะขึ้นรูป จากนั้นจึงทำการขึ้นรูปผลงานด้วยเนื้อดินปั้นที่เตรียมไว้ สำหรับการขึ้นรูปของผู้ศึกษามี 2 วิธีคือ การขึ้นรูปด้วยมือและการขึ้นรูปด้วยพิมพ์อัด

การขึ้นรูปด้วยมือ นับว่าเป็นการขึ้นรูปที่สะดวกในการสร้างสรรค์ประติมากรรมเซรามิก เนื่องจากสามารถสร้างรูปทรงได้หลากหลาย วิธีการขึ้นรูปของผู้ศึกษาใช้วิธีการขุดแล้วบีบต่อขึ้นมาเป็นรูปทรงโดยรวมทั้งชิ้นก่อนแล้วจึงมาปั้นต่อเติมรายละเอียดต่างๆภายหลัง และขัดแต่งพื้นผิวของชิ้นงานในขั้นตอนสุดท้าย

ภาพที่ 70 ภาพผลงานที่กำลังขึ้นรูป

ภาพที่ 71 ภาพแสดงผลงานที่ชุดแต่งผิว

การขึ้นรูปด้วยพิมพ์อัด ในขั้นแรกเป็นการขึ้นรูปแบบประติมากรรมทั่วไปจนเสร็จสิ้น
การทำพิมพ์ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ทำโครงเหล็กสำหรับปั้นต้นแบบ

ภาพที่ 72 โครงเหล็ก

การผูกไม้กาบบาท

ภาพที่ 73 โครงเหล็กที่ผูกไม้กาบบาทแล้ว

การปั้นขึ้นรูปทรงโดยรวม

ภาพที่ 74 แสดงการขึ้นรูปทรงโดยรวม

การเก็บรายละเอียดของรูปทรง

ภาพที่ 75 แสดงการเก็บรายละเอียดของรูปทรง

ภาพที่ 76 ต้นแบบที่ปั้นเก็บรายละเอียดแล้ว

การทำพิมพ์สำหรับอัดดิน

ภาพที่ 77 การกั้นแบ่งพิมพ์

ภาพที่ 78 แสดงการทำพิมพ์ด้วยปูนปลาสเตอร์

ภาพที่ 79 พิมพ์ที่เสร็จแล้ว

นำพิมพ์มาอัดดิน เมื่อได้พิมพ์ปูนปลาสเตอร์แล้วจึงนำมาอัดดินขึ้นรูปด้วยเนื้อดินเซรามิก

ภาพที่ 80 แสดงการอัดดินลงในพิมพ์

ภาพที่ 81 แสดงการอัดดินลงในพิมพ์

ตกแต่งเก็บรายละเอียด หลังจากได้ชิ้นงานที่เป็นเนื้อดินเซรามิกแล้วแต่ยังเป็นชิ้นงานที่ไม่สมบูรณ์จึงต้องมาเก็บรายละเอียดที่เหลือให้สมบูรณ์

ภาพที่ 82 การเก็บรายละเอียดที่ชิ้นงาน

ภาพที่ 83 ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 84 ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 2

ภาพที่ 85 ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 3

ภาพที่ 86 ผลงานดินดิบ ชั้นที่ 4

เมื่อเก็บรายละเอียดเสร็จเรียบร้อยแล้วก็เป็นอันเสร็จขั้นตอนของการขึ้นรูป จากนั้นปล่อยหรือผึ่งดินให้แห้ง สำหรับผลงานที่มีขนาดใหญ่และมีน้ำหนักมากควรค่อยๆ ปล่อยให้แห้งอย่างช้าๆ เพื่อป้องกันการแตกร้าวเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับชิ้นงาน

การเผาดิบ (Biscuit Firing)

การเผาดิบเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการเคลือบ คือการเปลี่ยนสภาพของงานจาก green ware เป็น biscuit ware ความสำคัญของการเผาดิบมีดังนี้

1. ทำให้ชิ้นงานมีความแข็งแรงขึ้นทนต่อแรงกระแทกเสียดสี
2. ทำให้ง่ายต่อการเคลือบเนื่องจากชิ้นงานที่เผาดิบแล้วสามารถโดนน้ำได้โดยไม่ละลาย

เสียหาย

วิธีการเผาดิบของผู้ศึกษานั้นอาจจะแตกต่างจากการเผาดินดิบที่ขึ้นรูปด้วยการหล่อ เนื่องจากเป็นงานที่ปั้นขึ้นรูปด้วยมือ มีความหนาและไม่สม่ำเสมอทั้งชิ้นจึงต้องเผาด้วยความระมัดระวังมากเป็นพิเศษ คือหลังจากที่นำชิ้นงานดินดิบที่แห้งแล้วมาบรรจุเข้าเตาเผา จัดพื้นที่ให้มีช่องว่างให้ความร้อนไหลเวียนได้สะดวกทั่วถึงทั้งเตา การเริ่มเผาในระยะแรกต้องค่อยๆ เพิ่มอุณหภูมิอย่างช้าๆ และต้องแง้มฝาเตาไว้เพื่อให้ระบายความร้อนได้ดีป้องกันการแตกร้าวเสียหาย โดยเฉพาะที่อุณหภูมิ 573 องศาเซลเซียส เนื่องจากเป็นช่วงที่ควอตซ์ขยายตัวเปลี่ยนรูปทรงของผลึก ช่วงที่ผู้ศึกษาปิดฝาเตาจนสนิทที่อุณหภูมิประมาณ 350 – 400 องศาเซลเซียส แล้วจึงค่อยๆ เพิ่มอุณหภูมิจนถึงอุณหภูมิ 750 – 850 องศาเซลเซียส ปล่อยให้วางไว้จนกว่าอุณหภูมิลดลงจนถึงระดับที่ต่ำกว่า 200 องศาเซลเซียส จึงสามารถเปิดเตาได้

หลังจากได้ผลงานเผาดิบแล้วนำไปทำความสะอาดโดยการนำไปล้างหรือใช้ฟองน้ำชุบน้ำเช็ดเพื่อเตรียมนำไปเคลือบต่อไป

การเคลือบและการตกแต่ง

การเคลือบงานเป็นการตกแต่งสร้างสีสันให้กับชิ้นงาน ช่วยเพิ่มคุณค่าความงามให้กับชิ้นงาน ทั้งยังเน้นเนื้อหาของผลงานให้ชัดเจนยิ่งขึ้น วิธีการเคลือบของผู้ศึกษานั้นใช้การระบายเคลือบด้วยพู่กันตามแบบที่กำหนดไว้ ระบายทับกันจนได้ความหนาของเคลือบที่พอดีแล้วใช้

กระดาษทรายขัดเนื้อเคลือบบนชิ้นงานให้เรียบสม่ำเสมอหรือขัดให้เกิดน้ำหนักที่แตกต่างกัน จากนั้นใช้ออกไซด์ที่ให้สีหรือสีสำเร็จรูปเขียนระบายตกแต่งลวดลายหรือน้ำหนักลงบนเคลือบอีกชั้นหนึ่ง

ภาพที่ 87 การเคลือบงาน

ภาพที่ 88 ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 1

ภาพที่ 89 ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 2

ภาพที่ 90 ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 3

ภาพที่ 91 ผลงานที่ตกแต่งสีแล้ว ชั้นที่ 4

หลังจากเสร็จขั้นตอนการเคลือบและการตกแต่งสีแล้ว ตรวจสอบความเรียบร้อยของงาน ก่อนนำไปเข้าเตาเผาเพื่อเผาเคลือบต่อไป

การเผาเคลือบ

การเผาเคลือบเป็นขั้นตอนสุดท้ายในกระบวนการทางเซรามิก เป็นการทำให้เนื้อดินแกร่ง แข็งแรง และทำให้สีที่ตกแต่งชิ้นงานและเคลือบสุกตัวแสดงให้เห็นสีสันทันของผลงานที่ชัดเจนตามแบบสเกตซ์ที่สมบูรณ์ การเคลือบในผลงานชิ้นนี้ผู้ศึกษาเผาที่โคน 02 หรือที่ประมาณ 1100 องศาเซลเซียส บรรยากาศออกซิเดชั่นและเผาในบรรยากาศรีดักชั่น 1 ชั้น โดยใช้เวลาเผาประมาณ 8 – 10 ชั่วโมงแล้วเย็นไฟประมาณ 30 นาทีเพื่อให้เคลือบสุกตัวสม่ำเสมอเป็นอันเสร็จขั้นตอนการเผาเคลือบ

การประกอบชิ้นงาน

หลังจากเผาเคลือบเสร็จแล้วก็จะได้ผลงานเซรามิกที่แยกออกเป็นชิ้นส่วนยังมีได้เป็นรูปทรงที่สมบูรณ์ จึงต้องนำมาประกอบกันให้เป็นชิ้นเดียวกันตามรูปทรงของแบบจำลอง 3 มิติ แต่เนื่องจาก

ชิ้นส่วนของผลงานแต่ละส่วนมีขนาดใหญ่และน้ำหนักมาก อีกทั้งบางส่วนมีลักษณะเป็นแฉนวนไม่สามารถประกอบติดตั้งด้วยตัวของมันเองได้ จึงต้องใช้เหล็กเป็นโครงสร้างภายในชิ้นงานตามแนวต่างๆของชิ้นงานเพื่อเป็นการรับน้ำหนักของชิ้นงานให้ตั้งอยู่ได้ และเชื่อมโครงเหล็กที่ชิ้นงานให้ติดกับฐานรองรับงานที่เป็นเหล็กเช่นกันเพื่อเสริมความแข็งแรงให้กับชิ้นงานด้วย

ภาพที่ 92 การกำหนดตำแหน่งส่วนประกอบของชิ้นงาน

ภาพที่ 93 การเชื่อมเหล็กประกอบชิ้นงาน

ภาพที่ 94 การประกอบชิ้นงานเซรามิกลงในแผ่นเหล็ก

ภาพที่ 95 แสดงการประกอบชิ้นงาน

ภาพที่ 96 แสดงการประกอบติดตั้งชิ้นงาน

บทที่ 4

การวิเคราะห์ผลงาน

การวิเคราะห์ผลงานเป็นการประมวลผลการทำงานทั้งหมด อธิบายถึงที่มาที่ไปของผลงาน ผลงานต่างๆที่เกิดขึ้นจากการสร้างผลงาน เช่น ผลทางเนื้อหา ผลทางความรู้สึก ผลทางสุนทรียภาพ โดยการวิเคราะห์สรุปเป็น 3 หัวข้อคือ รูปทรงของผลงาน ทฤษฎีศิลปะในการสร้างผลงาน กระบวนการของการออกแบบและเทคนิค โดยมีรายละเอียดต่างๆดังต่อไปนี้

รูปทรงของผลงาน

การสร้างสรรคผลงานในโครงการนี้ได้เลือกมาเป็นผลงานสำเร็จ 4 ชิ้น โดยสร้างสรรค์ขึ้นจากแนวคิดโดยรวมของโครงการ แล้วมาสร้างเนื้อหาและรายละเอียดของแต่ละชิ้นที่แตกต่างกันดังต่อไปนี้

ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1 ข้าพเจ้าต้องการแสดงให้เห็นถึงความยุ่งเหยิง ความอึดอัด การขาดอิสระที่เกิดจากเงื่อนงายที่ตนสร้างแล้วยึดติดกับมันและเมื่อเกิดมากขึ้นเป็นปมที่ใหญ่ขึ้น แน่นขึ้น ทำให้ชีวิตถูกกักไว้เหมือนโดนรั้งเอาไว้ให้อยู่ในขอบเขตที่จำกัด ข้าพเจ้าเปรียบเทียบผลงานชิ้นนี้กับเชือกถ้ำมันอยู่อย่างอิสระ เราสามารถหยิบยก หรือ ลากไปมาได้ แต่ถ้านำมันไปผูกมัดไว้กับสิ่งใดแล้วมันก็จะขาดอิสระในการจะนำไปยังที่ใดๆ ถ้าสิ่งที่ผูกมัดนั้นไม่ใหญ่โตนักก็ต้องลากหรือนำสิ่งนั้นติดไปด้วย แต่ถ้าสิ่งที่ไปผูกมัดนั้นใหญ่โตมากมันก็จะติดอยู่ตรงนั้นจะเคลื่อนที่ไปมาได้แค่บริเวณใกล้ๆ เท่านั้น

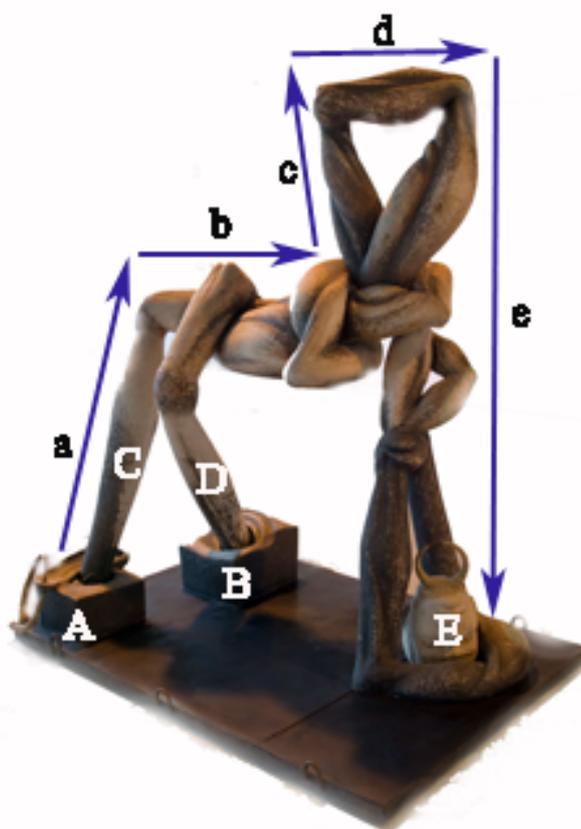
ภาพที่ 97 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1 ด้านที่ 1

ภาพที่ 98 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1 ด้านที่ 2

ภาพที่ 99 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1 ด้านที่ 3

ภาพที่ 100 การวิเคราะห์งานสำเร็จชิ้นที่ 1

การวิเคราะห์ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 1 ในภาพที่ 100 จุดกำเนิดของรูปทรงเริ่มต้นจากจุด A กับจุด B เป็นรูปทรงของตาและหูซึ่งเป็นอวัยวะที่สำคัญที่สุดในการรับรู้ข่าวสารข้อมูล ความรู้ ความเคลื่อนไหว ความเปลี่ยนแปลงของโลกส่งผ่านไปยังสมอง ส่วนต่อไปคือ จุด C กับจุด D เป็นร่างกายของมนุษย์งอกออกมาจากตาและหูมีลักษณะเป็นเส้นที่พันมัดกัน มีทิศทางที่เปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงแล้วไปรวมบรรจบกันเป็นเส้นเดียวกันตามเส้นสมมุติ a,b,c,d และ e ซึ่งเป็นเส้นโครงสร้างของรูปทรงและบอกทิศทางของการเคลื่อนไหวของรูปทรง อันแสดงความหมายว่ามนุษย์เราสร้างเงื่อนไข สร้างปม หรือสร้างประเด็นปัญหาให้เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิต ส่งผลให้ตนเองไปติดอยู่กับเงื่อนไขเหล่านั้น ถูกจำกัดอิสระในการคิด หรือการกระทำใดๆ ส่วนที่สามคือ จุด E เป็นรูปทรงของศีรษะมนุษย์หงายขึ้น ดิ่งลงพื้น มีห่วงติดอยู่ที่คาง ส่วนนี้เป็นการแสดงผลลัพธ์ของสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นจากการกระทำตั้งแต่จุด A, B, C, D ศรีษะนั้นเข้าพเจ้านำมาแทนค่าของความคิด แทน

สมอง ดังนั้นการที่มนุษย์เราสร้างเงื่อนไขให้กับชีวิต ทำให้ขาดอิสระ นำพาชีวิตไปสู่ความตกต่ำ มี
ห่วงแห่งความเกี่ยวพันกันระหว่างความคิดกับชีวิต

ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2 แสดงแนวความคิดที่ว่ามนุษย์แต่ละคนย่อมมีสถานะหรือถูก
สมมุติที่แตกต่างกัน การที่มนุษย์ยึดติดในความเป็นตัวตนของตนเองสูงจนขาดการเปิดใจมองโลก
ภายนอก เพื่อจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เป็นการปิดกั้นการพัฒนาตัวเองจากสิ่งที่เป็นอยู่

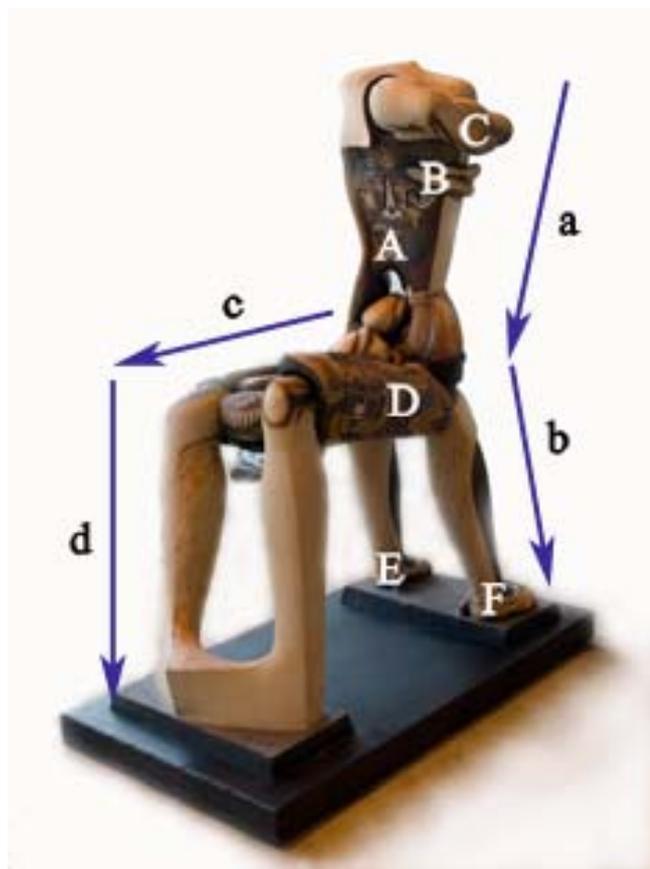
ภาพที่ 101 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2 ด้านที่ 1

ภาพที่ 102 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2 ด้านที่ 2

ภาพที่ 103 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 2 ด้านที่ 3

ภาพที่ 104 การวิเคราะห์งานสำเร็จขั้นที่ 2

จากการวิเคราะห์ผลงานสำเร็จขั้นที่ 2 ซึ่งนำรูปทรงลักษณะโครงสร้างของเก้าอี้มาผสมกับรูปทรงของคนมาประกอบกันและจัดองค์ประกอบใหม่ โดยผู้ศึกษาใช้เก้าอี้เป็นสัญลักษณ์แทนตำแหน่ง สถานะของแต่ละคน รูปร่างของคนในส่วน A ที่ฝังเป็นร่องลึกเข้าไปในผนังของเก้าอี้แสดงให้เห็นถึงการถูกกลืน ถูกฝังทำให้คนเป็นส่วนหนึ่งของเก้าอี้ มีลักษณะการมัดการตรึงในส่วน B และ C ให้ช่องว่างรูปร่างของคนติดแน่นอยู่กับเก้าอี้หมายความว่าให้ความสำคัญกับตำแหน่ง หรือสถานะที่ถูกสังคมสมมุติให้และไปยึดติดกับมันจนเป็นเหมือนสิ่งเดียวกัน จะเห็นว่ารูปทรงของคนเป็นกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกันกับเก้าอี้ทิศทางของรูปทรงเกิดจากส่วนนี้แล้วค่อยเคลื่อนลงมาตามเส้นสมมุติ a ลงมายังขาด้านหลังของเก้าอี้ในส่วน E และ F ตามเส้นสมมุติ b ซึ่งในส่วนนี้ได้ใช้รูปแบบของขาสิงห์มาเป็นขาเก้าอี้แสดงถึงการแฝงไว้ด้วยพลังอำนาจที่เกิดจากตำแหน่ง สถานะนั้นๆ เส้นสายของเก้าอี้จากนักฟิงวนมาด้านหน้าจนถึงขาเก้าอี้ด้านหน้าในส่วน D เป็นเส้นเชื่อมต่อกันเป็น

กรอบปิดล้อมรูปทรงคนเอาไว้ตามเส้นสมมุติ c และ d แสดงให้เห็นถึงการโดนกักขังอยู่ภายในและมี การแกะสลักลายเขียนสีแสดงถึงพฤติกรรมต่างๆของมนุษย์ที่โดนจำกัดอยู่ภายในขอบเขตตำแหน่ง หรือสถานะของตน

ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3 แสดงออกถึงการใช้ชีวิตที่ยึดติดกับกรอบ ในที่นี้มีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นชีวิตและส่วนที่เป็นกรอบซึ่งมีความหมายในชิ้นงาน คือส่วนที่เป็นรูปทรงของ ศีรษะคนและอวัยวะที่มีความเคลื่อนไหวแสดงถึงการมีชีวิต การดำเนินชีวิตของมนุษย์ ในส่วนที่เป็น กรอบนั้นหมายถึง กฎเกณฑ์ กฎระเบียบ กติกาที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อเป็นขอบเขตในการดำเนินชีวิต

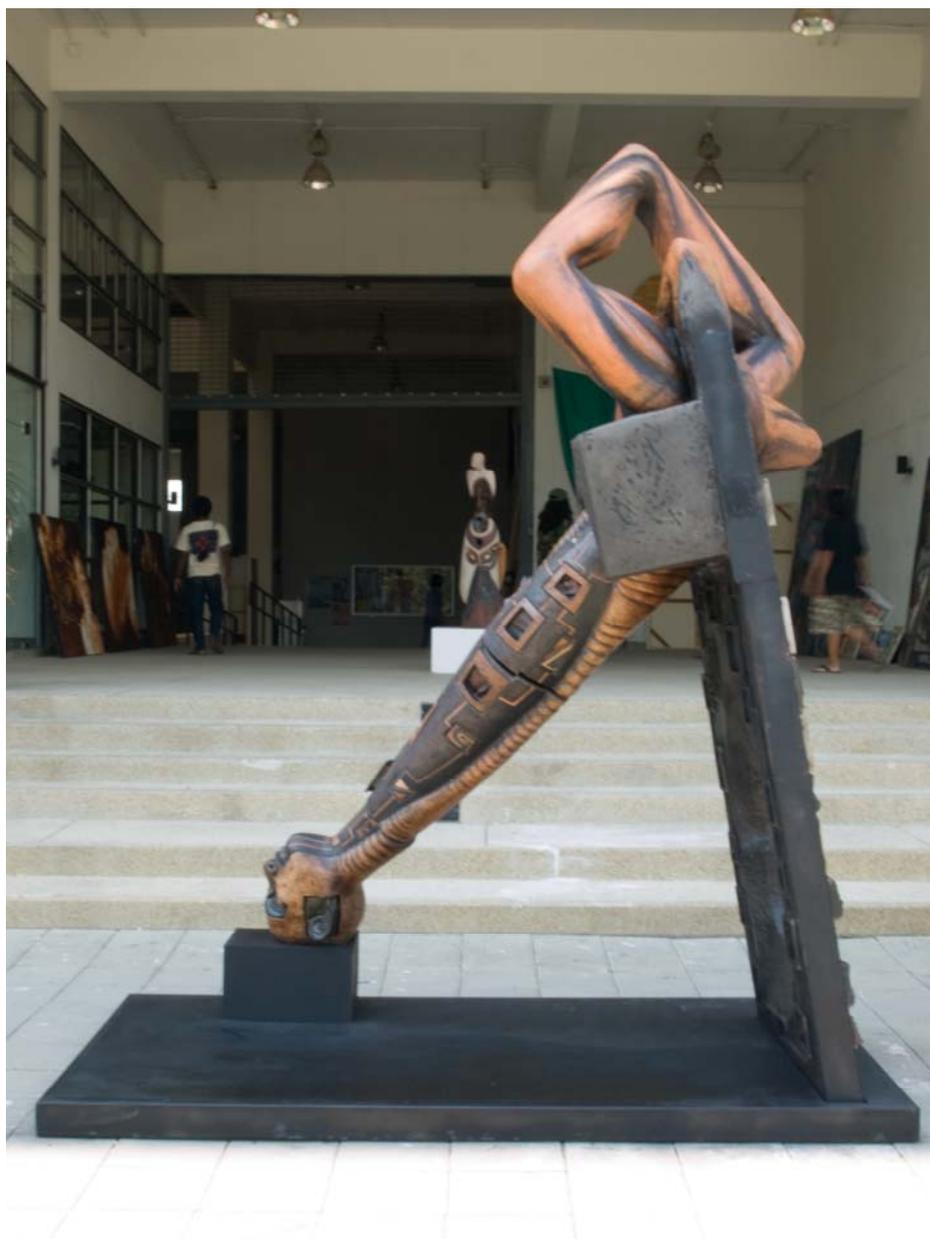
ความหมายโดยรวมของผลงานชิ้นนี้คือ มนุษย์มีความคิด สร้างกฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบ ในการดำเนินชีวิต และใช้ด้วยความเชื่อมั่นยึดติดกับมันจนกฎเหล่านี้เป็นข้อจำกัดในการดำเนินชีวิต บังคับควบคุมขอบเขตการใช้ชีวิต กำหนดสิทธิเสรีภาพ ปิดกั้นการรับรู้และความรู้ที่อยู่นอกข้อจำกัด ในโลกภายนอก กรอบกติกาเหล่านั้นทำให้ชีวิตของผู้นั้นกลายเป็นผู้ที่มีโลกทัศน์จำกัดอยู่ในวงแคบ

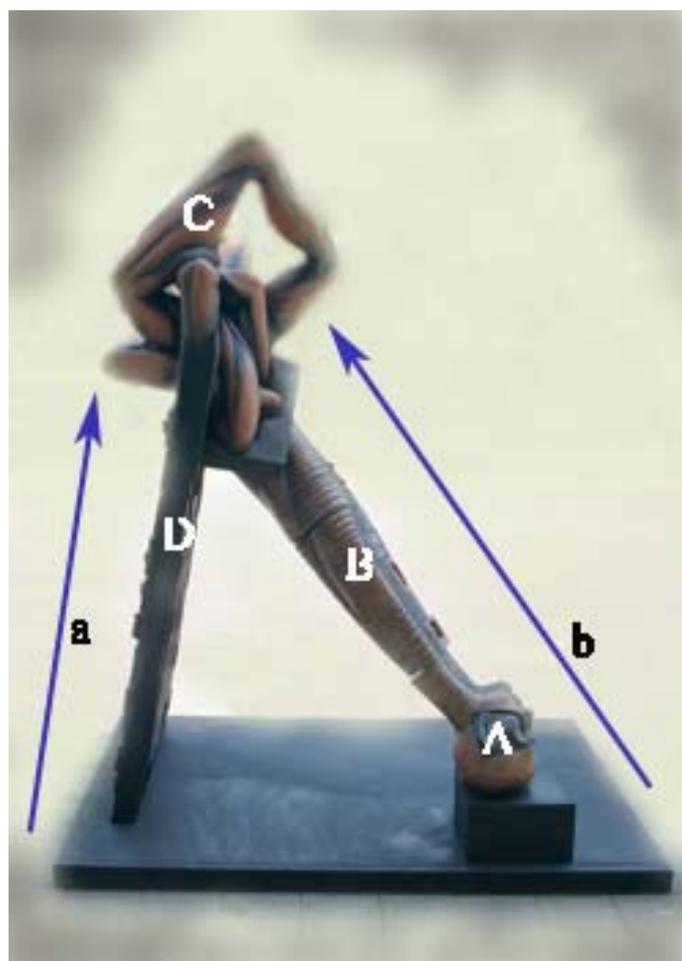
ภาพที่ 105 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3 ด้านที่ 1

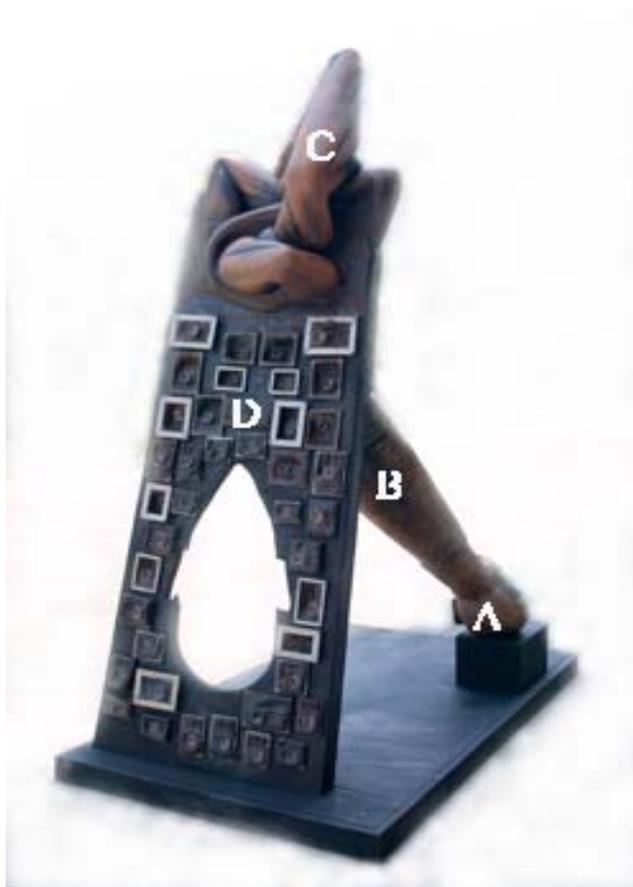
ภาพที่ 106 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3 ด้านที่ 2

ภาพที่ 107 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3 ด้านที่ 3

ภาพที่ 108 การวิเคราะห์งานสำเร็จขั้นที่ 3

ภาพที่ 109 การวิเคราะห์ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 3 จากมุมเฉียง

จากการวิเคราะห์รูปทรงจะเห็นว่ารูปทรงมีความขัดแย้งกันในตัวของมันเองทั้งทิศทางของโครงสร้างตามทิศทางของเส้นสมมุติ a และ b ซึ่งมีจุดกำเนิดจากพื้นพุ่งขึ้นไปปะทะกันด้านบนของชิ้นงาน และอีกส่วนขัดแย้งกัน คือส่วนที่เป็นชีวิตของมนุษย์ซึ่งเป็นรูปทรงธรรมชาติ (Organic Form) ในส่วน A กับส่วน B และส่วนที่เป็นกรอบนั้นเป็นรูปทรงเรขาคณิต (Geometric Form) ในส่วน D ซึ่งรูปทรงเหล่านี้มีนัยยะแฝงอยู่คือ มนุษย์มีชีวิตได้อย่างอิสระเสรี แต่มีมนุษย์บางคนจำกัดตัวเองให้เข้าไปอยู่ในกรอบ จะเห็นได้ว่าส่วนบนของชิ้นงานที่เป็นรูปทรงของอวัยวะมนุษย์เชื่อมต่อกันเป็นรูปทรงของกรอบในส่วน C แล้วค่อยกลืนเข้าไปในกรอบจะเห็นว่ารูปทรงในส่วนนี้มีการผสมผสานกันระหว่างรูปทรงธรรมชาติคือลักษณะของอวัยวะ แขน ขาของมนุษย์มาต่อกันเป็นกรอบสี่เหลี่ยมซึ่งมีโครงสร้างเป็นรูปทรงเรขาคณิต และในส่วนนี้เป็นตัวเชื่อมประสานรูปทรงที่แตกต่างกันให้มีความกลมกลืนเป็นเนื้อเดียวกัน ด้วยความเป็นจริงแล้วมนุษย์ต้องการอิสระเสรีในการใช้ชีวิตอยู่แล้ว แต่ด้วยการที่เราไปยึดติดกับกฎกติกาในการใช้ชีวิตเลยโดนจำกัดอิสรภาพในการใช้ชีวิตโดยไม่รู้ตัว

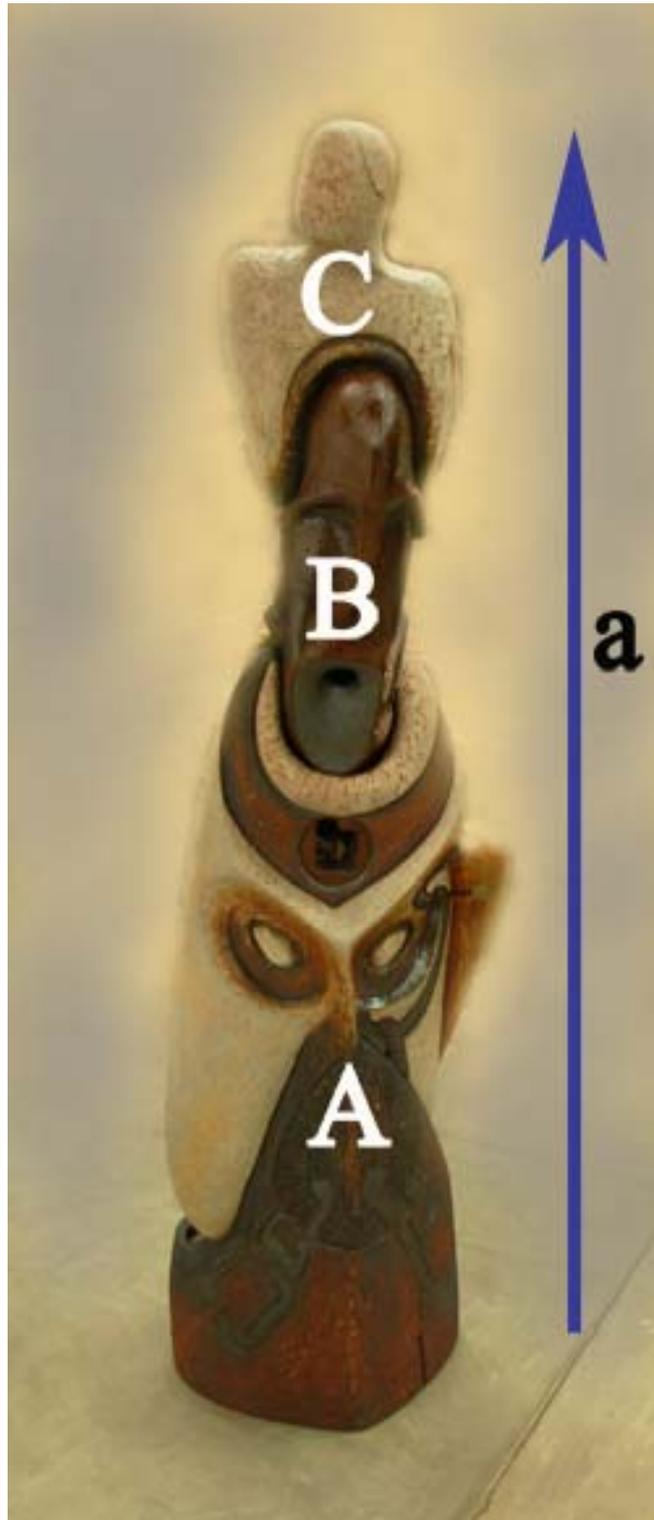
ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 4 เป็นการนำเอาคำสุภาษิต กบในกะลาครอบ หมายถึงคนที่มีโลกทัศน์ แคบโดนกรอบล้อมตัวเองเอาไว้ไม่ให้เห็นโลกภายนอก ข้าพเจ้าวิเคราะห์หว่ากะลาในที่นี้หมายถึงตัวตน หรือความคิดของคน ส่วนกบคือชีวิตของคนที่เป็นเจ้าของความคิดนั้น ความหมายของข้าพเจ้า หมายถึง การใช้ชีวิตอยู่ภายในกรอบของตัวตน กรอบความคิดของตนไม่เรียนรู้โลกภายนอก

ภาพที่ 110 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 4 ด้านที่ 1

ภาพที่ 111 ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 4 ด้านที่ 2

ภาพที่ 112 การวิเคราะห์งานสำเร็จชิ้นที่ 4

จากการวิเคราะห์ผลงานสำเร็จชิ้นที่ 4 จะเห็นว่าผลงานชิ้นนี้มีลักษณะโครงสร้างเป็นเส้นตรงแนวตั้งกำเนิดจากพื้นตามเส้นสมมุติ a แบ่งรูปทรงเป็นส่วนย่อยได้ 3 ส่วน คือส่วนล่างของชิ้นงานในส่วน A ข้าพเจ้าสร้างรูปทรงจากการหยิบยกคำสุภาษิต กบในกะลาครอบโดยมีคนใช้ชีวิตอยู่ภายในครอบ ส่วนตรงกลางในส่วน B เป็นรูปทรงของศีรษะคน หมายถึงความคิดของคนๆ นั้น ส่วนบนสุดในส่วน C เป็นรูปทรงของคนที่มีลักษณะเคลื่อนไหว ดิ้นรน หมายถึงการใช้ชีวิต เมื่อรวมเป็นหนึ่งเดียวกันแล้วจึงหมายถึง การเอาชีวิตไปยึดติดกับความคิดของตนเอง และส่งผลให้ความคิดของตนนั้นแหละที่ดึงเหนี่ยวรั้งชีวิตตนเองไม่ให้หลุดพ้นไปปรับรู้อะไรใหม่ๆ จากโลกภายนอกที่กว้างไกล

จากการวิเคราะห์สรุปภาพรวมของผลงานที่ได้สร้างสรรค์นั้นแสดงให้เห็นว่า ธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการอิสระเสรีในการใช้ชีวิตทั้งด้านความคิด การกระทำ และการแสดงออก มนุษย์ทุกคนต้องการเสรีภาพในสิ่งเหล่านี้ แต่เนื่องจากมนุษย์สร้างกฎกติกา ระเบียบต่างๆ เพื่อเป็นขอบเขตของการใช้ชีวิต แต่มนุษย์เรามีความเชื่อมั่นและยึดมั่นกับกฎเหล่านั้นซึ่งบางครั้งมันเกี่ยวข้องกับอำนาจที่แฝงอยู่ ทำให้มนุษย์นำมาใช้และให้ความสำคัญจนสุดท้ายมนุษย์ก็ตกเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อควบคุมตนเองและติดอยู่ในขอบเขตเหล่านั้น ขาดเสรีภาพในการใช้ชีวิตและความคิดที่จะรับรู้และสัมผัสกับอิสระเสรีของโลกภายนอก ดังนั้นรูปทรงของผลงานจึงมีความขัดแย้งกันของส่วนที่แสดงความเป็นชีวิต กับส่วนที่เป็นกรอบเป็นกติกาคือ ความคิดของมนุษย์

ทฤษฎีศิลปะในการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างศิลปะในแต่ละยุค แต่ละสมัยย่อมมีลักษณะที่แตกต่างกันด้วยแรงบันดาลใจจากสภาพสังคมนั้นๆ ลัทธิศิลปะที่แตกต่างกัน จึงมีนักปราชญ์นำมาอธิบายเป็นทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเหล่านั้น โดยอธิบายว่าศิลปะคืออะไร ซึ่งในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกัน 8 ทฤษฎี

1. ทฤษฎีเลียนแบบ (Imitation Theory) ศิลปะคือการเลียนแบบเช่นศิลปะแบบเหมือนจริง
2. ทฤษฎีการเลือก (Voluntary Theory) ศิลปะคือการเลือก ศิลปินเป็นผู้เลือกเนื้อหา รูปแบบ หรือเลือกวัสดุ เทคนิคในการสร้างงาน
3. ทฤษฎีประสบการณ์ (Experience Theory) ศิลปะสร้างจากประสบการณ์ของศิลปิน

4. ทฤษฎีการแสดงออก (Expression Theory) ศิลปะคือการแสดงออกของความรู้สึกจากจินตนาการของศิลปิน
5. ทฤษฎีการหนี (Escape Theory) ศิลปะคือการหนีจากความจริงเข้าไปสู่โลกแห่งความฝัน เช่น ศิลปะเหนือจริง
6. ทฤษฎีอินทรีย์ (Organic Theory) ศิลปะคือการเข้ากันได้ของส่วนประกอบส่วนย่อยกับส่วนรวม
7. ทฤษฎีรูปทรง (Formalist Theory) ศิลปะคือรูปทรง เช่น ศิลปะนามธรรม
8. ทฤษฎีสถาบัน (Institution Theory) ศิลปะคือสิ่งที่สถาบันยอมรับ เช่น ศิลปะไม่ได้เกิดจากทักษะเชิงช่าง

สำหรับผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าในวิทยานิพนธ์นี้ เกิดจากการทำงานเป็นลำดับขั้นตอน ตั้งแต่ แนวความคิด เนื้อหา กระบวนการทางเทคนิค และรูปทรง สอดคล้องกับทฤษฎีการเลือก (Voluntary theory) มากที่สุด จากสาระของทฤษฎีนี้ คือ การเลือกเกิดจากเจตน์จำนง (Will) ของศิลปินที่เลือกวัสดุ เรื่องราว เนื้อหา รูปแบบ และเทคนิคเพื่อสร้างงาน ซึ่งผลงานของข้าพเจ้าเลือกแนวคิดที่เป็นของตนเอง เลือกพันธุกรรมมาแทนค่าการยึดติด เลือกใช้รูปแบบประติมากรรมลอยตัวที่มีรูปทรงซับซ้อนแทนการใช้รูปทรงแบบ Pottery ซึ่งนิยมใช้ในการสร้างผลงานเครื่องปั้นดินเผา เลือกเทคนิคที่เหมาะสม เช่น เนื้อดินที่ผสมของโครงสร้างในอัตราส่วนสูง เพื่อให้ผลงานไม่แตกร้าวเสียหาย

อาเธอร์ โชเพินฮาวเออร์ (Arthur Schopenhauer 1788-1860) เป็นนักปราชญ์ที่มีแนวคิดที่เจตน์จำนงคือสิ่งสำคัญที่สุด ถ้าไม่มีเจตน์จำนงศิลปะก็เกิดขึ้นไม่ได้ บทบาทหน้าที่ของมันคือ ผลักดันให้เกิดการหาความรู้ นำมาสรุปแล้วหาวิธีพัฒนาสร้างสิ่งใหม่ขึ้น

อีกทฤษฎีที่ผลงานของข้าพเจ้ามีความเกี่ยวข้องด้วยคือ ทฤษฎีประสบการณ์ (Experience Theory) ซึ่งสรุปจากแนวคิดของจอห์น ดิวอี้ (John Dewey) ว่าศิลปะคือการรวมตัวกันของวิธีการที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ ซึ่งแสดงเป็นข้อดังนี้

1. มนุษย์จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่เขถกนัด เช่น ข้าพเจ้าเลือกสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมด้วยเทคนิคเซรามิก เพราะมีความรู้ความถนัด คู่กันเคยกับวัสดุและกระบวนการ

2. การสร้างผลงานศิลปะเกิดจากการแก้ปัญหาอุปสรรคไปตามสภาพแวดล้อมเพื่อให้เกิดผลสำเร็จ เช่น การขึ้นรูปเครื่องปั้นดินเผาต้องปรับวิธีการไปตามสภาพอากาศ อุณหภูมิ ความชื้น เพื่อสร้างผลงานให้สำเร็จ

3. ประสบการณ์เกิดขึ้นจากกระบวนการที่ต่อเนื่องสัมพันธ์กัน เช่นการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าที่เกิดจากการออกแบบ แล้วนำไปขึ้นรูป เคลือบ เผา และประกอบติดตั้ง จะเห็นว่าแต่ละกระบวนการมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

4. ถ้าสามารถแก้ปัญหาได้ จึงจะทำให้ผลงานสำเร็จได้ การสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้านั้นจำเป็นต้องรู้เทคนิคเครื่องปั้นดินเผาทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี จึงทำให้เกิดผลงานได้

5. สุนทรียศาสตร์ คือประสบการณ์ รับรู้ ชาบซึ้ง และปรับปรุงให้ถูกต้อง เช่น การมีความรู้สึกซึ่งในหลักขององค์ประกอบศิลป์ สามารถนำมาแก้ปัญหามุมมองในงานประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผาของข้าพเจ้าให้ชมได้รอบทิศทาง

กระบวนการการออกแบบและเทคนิค

ในกระบวนการการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผานั้นประกอบด้วยกระบวนการ 2 ส่วนร่วมกัน กระบวนการของการออกแบบและกระบวนการทางด้านเทคนิค ซึ่งทั้งสองส่วนต้องมาประกอบกันเป็นชิ้นงานซึ่งมีวิธีการทำงานหรือวิธีการสร้างสรรค์ดังนี้

1. ใช้เทคนิคนำกระบวนการออกแบบ เนื่องจากการสร้างสรรค์ผลงานผลงานเครื่องปั้นดินเผาเป็นเทคนิคที่มีความพิเศษในตัวของมันเอง มีข้อจำกัดในการสร้างรูปทรงเนื่องจากมีกระบวนการหลายขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนการเผาตั้งนั้นวิธีการนี้จึงต้องยึดเอาเทคนิคเป็นตัวตั้งแล้วออกแบบรูปทรงให้เหมาะสมเพื่อสามารถสร้างและคงอยู่ได้จนจบกระบวนการ เช่น รูปทรงที่เหมาะสมในการสร้างสรรค์เครื่องปั้นดินเผาเป็นรูปทรงที่มีลักษณะแนวตั้ง รับน้ำหนักชิ้นงานได้ด้วยตัวของมันเอง

2. ใช้กระบวนการออกแบบนำเทคนิค วิธีการนี้ให้อิสระในการออกแบบรูปทรง สามารถสร้างรูปทรงนอกเหนือจากรูปทรงที่คงอยู่ได้ด้วยตัวของมันเอง โดยการหาวิธีอื่นมาสนับสนุนให้ได้รูปทรงต่างๆให้สามารถคงอยู่ได้ เช่น การใช้โครงเหล็กค้ำรับน้ำหนักของงานเซรา-มิก การเชื่อมต่อด้วยกาวหรือปูนซีเมนต์

ในการสร้างสรรค์ผลงานของผู้ศึกษานั้นเป็นผลงานประติมากรรมซึ่งมีรูปทรงซับซ้อน ไม่สามารถสร้างให้สำเร็จด้วยกระบวนการทางเซรามิกเพียงอย่างเดียว จึงได้ใช้กระบวนการที่ 2 เป็นกระบวนการการสร้างสรรค์ โดยข้าพเจ้าได้ออกแบบหรือสเกตซ์ผลงานจนได้แบบสเกตซ์ที่เหมาะสม แล้วจึงหาเทคนิคเข้ามาสนับสนุนการสร้างสรรค์ เช่น เนื้อดินที่เหมาะสมกับผลงานขนาดใหญ่ เคลือบที่เหมาะสมกับผลงานประติมากรรม วิธีการประกอบติดตั้ง การใช้โครงเหล็กค้ำยันชิ้นงาน หรือการใช้กาวที่เชื่อมประสานรอยต่อของชิ้นงานให้เป็นเนื้อเดียวกัน หรือแม้แต่ผู้สร้างสรรค์บางคน อาจจะสร้างกระบวนการออกแบบและเทคนิคไปด้วยกันแต่ก็ต้องมีส่วนหนึ่งเป็นหลักในการสร้างสรรค์

บทที่ 5

บทสรุป

การดำเนินการในโครงการวิทยานิพนธ์เรื่อง พันธนาการแห่งตัวตนนั้น ได้เริ่มดำเนินการ โดยนำความรู้สึกจากการที่คนยึดติดกับความคิดของตัวเอง เอาความคิดของตนเป็นกรอบในการปิดกั้นชีวิตของตนเองกับโลกกว้าง ซึ่งมีที่มาจากผู้คนและสังคมทั้งในสังคมระดับเล็กๆจนกระทั่ง สังคมขนาดใหญ่ระดับประเทศหรือระดับ โลกที่ผู้คนไม่น้อยที่เชื่อมั่นและยึดติดกับความคิดของตน นำพาความอึดอัดให้ผู้คนรอบข้าง หรืออาจจะนำพาสังคมให้เกิดความสับสนวุ่นวาย สร้างความเสียหายให้กับบ้านเมือง จากแรงบันดาลใจเบื้องต้นนั้นผู้ศึกษาได้นำมาถ่วงถ่วงประกอบกับข้อมูล ธรรมชาติจากท่านพุทธทาสเรื่อง ไตรลักษณ์และอุปาทาน ซึ่งเป็นข้อคิดคำสอนเรื่องการยึดติดที่เกี่ยวข้อง กับเนื้อหาของโครงการเป็นแนวทางในการสร้างเนื้อหาของผลงาน เมื่อได้ความชัดเจนด้านเนื้อหา และแนวคิดแล้วจึงจัดหาข้อมูลด้านศิลปะ โดยเฉพาะทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เหมาะสมในการนำมาใช้งานเพื่อส่งเสริมคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์และเน้นการแสดงออกทางด้านเนื้อหาให้เกิด ความแจ่มชัดและแสดงพลังในชิ้นงาน จากนั้นจึงสกัดงานทั้งสองมิติและสามมิติเพื่อให้ได้ รูปแบบงานที่ดีมีความสอดคล้องประสานกันกับเนื้อหาและแนวความคิดอย่างพอเหมาะพอดี จากนั้นจึงนำไปผลิตผลงานในกระบวนการทางเครื่องปั้นดินเผาซึ่งผู้ศึกษาต้องทดลองและเลือกเทคนิค ที่เหมาะสมและส่งเสริมให้ผลงานมีความสมบูรณ์ แล้วขยายผลงานตามขนาดที่เหมาะสม จากนั้น จึงหาเทคนิคอื่นที่มาสสนับสนุนการสร้างผลงานให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การสร้างผลงาน โครงการนี้นับว่านับว่าเป็นผลงานเครื่องปั้นดินเผาที่มีบางส่วนของพื้น ความเป็นธรรมชาติของเครื่องปั้นดินเผาอยู่บ้าง เช่น ขนาดของผลงานซึ่งมีขนาดใหญ่มีน้ำหนักมาก รูปทรงบางส่วนเป็นแนวอนอกลอยจากพื้น มีความยากต่อการผลิตต้องใช้ความพยายามสูงที่จะ ผลิตผลงานออกมาให้ได้ต้องใช้ความอดทนต่อความเหน็ดเหนื่อยเพราะต้องการให้ได้ผลตาม จุดประสงค์ของผู้ศึกษาเอง จึงอยากจะฝากน้องๆผู้ศึกษารุ่นต่อไปหรือ ผู้สร้างสรรค์ผลงาน เครื่องปั้นดินเผาว่าอย่าได้กลัวต่อความยากลำบากการทำงานสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ได้ผลงาน ตามที่ตนเองอยากจะสื่อออกมา ไม่มีสิ่งใดยากเกินไปที่จะทำหากมีความมุ่งมั่น ไม่มีสิ่งใดที่เราศึกษา

มาแล้วทำไมไม่ได้ ทั้งนี้อยู่ที่ความเหมาะสมของแต่ละคนที่ต้องมีมาตรฐานและต้องรู้ข้อจำกัดและจุดเด่น แสดงความเป็นตัวของตัวเอง เพราะหากทำงานตามมาตรฐานของผู้อื่น ตามรอยผู้อื่น ต่อให้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่อย่างไรก็เป็นได้เพียงเงาของต้นฉบับ ผู้ที่เป็นแค่เงาเป็นได้แค่พันธมิตรการที่ติดตามผู้ที่เป็นต้นฉบับเท่านั้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- ชลุค นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลป์. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2531.
- พุทธทาสภิกขุ. คู่มือมนุษย์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมสภา, 2543.
- ไพจิตร อังศิริวัฒน์. เนื้อดินเซรามิก. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2541.
- ไพโรจน์ ชมูณี. สุนทรียศาสตร์: ปรัชญา และการสร้างสรรค์ศิลปกรรม. ม.ป.ท., ม.ป.ป..
- มาโนช กงกะนันท์. ศิลปะการออกแบบ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ คอรั ฟังก์ชั่น, 2549.

ภาษาอังกฤษ

- Callahan, Sean and Petra Olschewski. Nude. Zurich : Graphis, 1992.
- Greub, Suzanne. Expression of Belief. New York : Rizzoli International Puplication, 1988.
- Jobe, Brock and Myrna Kaye. New England Furniture The Colonial Era. Boston : Houghton
Mifflin Company, 1984.
- Melville, Robert. Henry Moore Sculpture and Drawings 1921-1969. London : Thames and Hudson,
1970.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายจำลอง สุวรรณชาติ
ที่อยู่ปัจจุบัน	148 หมู่ 2 ต.ท่าไร่ อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2528	ประถมศึกษา โรงเรียนวัดบางใหญ่
พ.ศ.2531	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนตรีนิมิตรวิทยา
พ.ศ.2534	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราช
พ.ศ.2539	ศิลปบัณฑิต ภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ.2553	ศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาเครื่องเคลือบดินเผา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
เกียรติประวัติ	
พ.ศ.2537	รับพระราชทานทุนภูมิพล
พ.ศ.2538	รับพระราชทานทุนภูมิพล
พ.ศ.2538	อันดับ 2 รางวัลออกแบบเชรามิก “Under The Sign of The Sun”
พ.ศ.2539	รางวัลดีเด่นประเภทเครื่องปั้นดินเผาศิลปกรรม การประกวดเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติครั้งที่ 8
พ.ศ.2552	รับทุน กองทุนส่งเสริมการศึกษาศิลปสร้างสรรค์ศิลปะ “มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์”
ประวัติการแสดงผลงาน	
พ.ศ.2539-2551	ร่วมแสดงผลงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาแห่งชาติ ครั้งที่ 8 ครั้งที่ 9 ครั้งที่ 12 ครั้งที่ 13 และครั้งที่ 14
พ.ศ.2542	แสดงผลงานศิลปะเข้าร่วมกับ Worwick West ศิลปินจากประเทศออสเตรเลีย
พ.ศ.2546	ร่วมแสดงผลงานเครื่องปั้นดินเผา 4 ภาค
พ.ศ.2547	แสดงผลงาน สีสันตะวันออก ร่วมกับศิลปินตระกูลคินี จากประเทศอิตาลี
พ.ศ.2548	แสดงผลงานจิตรกรรมร่วมกับศิลปินฟิลิปปินส์ ณ ประเทศฟิลิปปินส์
พ.ศ.2549	ร่วมแสดงผลงานประติมากรรม ของสโมสร โรตารีธนบุรี
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ.2539-2542	นักวิชาการช่างศิลป์ สถาบันศิลปกรรม กรมศิลปากร
พ.ศ.2545-2547	อาจารย์พิเศษ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช
พ.ศ.2547-ปัจจุบัน	รับราชการ ตำแหน่งนักวิชาการช่างศิลป์ สำนักช่างสิบหมู่